

25. mai 2004

Kr. 10,-

69. årgang

ORGAN FOR MENTAL, SOSIAL OG ØKONOMISK NYORIENTERING

Nr. 5

VÅRT MÅL: Et fritt levende selvvirksomt samfunn
 VÅR METODE: Selvkontroll og hensynsløs, men objektiv kritikk
 VÅRT MIDDEL: Ny livsorientering bygget på Kristusimpulsen

MOTTO: Riv ned alle gjerder som skiller menneskene og hindrer dem fra å oppleve og erkjenne våre dype fellesinteresser innenfor vårt felles samfunn. Frem med helhetsfølelsen og totalitetsbevisstheten. Ned med partipolitikken og klassekampen. Frem med det frie levende selvvirksomme samfunn.

Forakt for minoriteter

Nærmere nazismen har det sjølstendige Norge aldri vært enn da steriliseringsloven ble vedtatt. Vi skal prise oss lykkelige over at Hitler ikke var en bondesønn fra Gudbrandsdalen. Da kunne det gått riktig ille med oss, skriver Lars Olle Engaas

Lars Olle Engaas
 Frilansjournalist med sosial-
 historie som spesialområde

Endelig skal regjeringa sette ned et arbeidsutvalg som skal vurdere erstatning til alle dem som ble tvangssterilisert i perioden 1934–1977. Ei slik arbeidsgruppe lovte den sosialdemokratiske regjeringa allerede for over to år siden, men det ble med løftene. Ekspedisjonssjef Petter Drefvelin i Kommunaldepartementet vil nå, ifølge Klassekampen 20. desember, ikke ha med taterne i denne arbeidsgruppa, og nestlederen i Romanifolkets Landsforening mener dette er absolutt uakseptabelt.

Forakten for norske minoritetsgrupper er øyensynlig fortsatt levende i sentraladministrasjonen. For det første veit vi allerede tilstrekkelig til å gi tvangssteriliserte tater erstatning. Per Haaves forskningsrapport fra august 2000 på 426 sider om sterilisering av tater, gir oss det nødvendige bakgrunnsstoffet for slike erstatninger. Dernest er det et overgrep mot taterne ikke å ta dem med i ei slik arbeidsgruppe.

I Sverige kom det allerede i 1999 en lov om erstatning til steriliseringsofrene, og inntil i mai 2002 hadde 1564 svensker allerede motatt 175.000 kroner i erstatning. Den svenske steriliseringsutredningen bedømmer at 6000 mennesker ble direkte tvangssterilisert, 15.000 ble sterilisert med indirekte tvang, og 6000 ble sterilisert med utidig påtrykk og overtalelse i perioden 1935–75.

Nå er det ikke bare taterne som fortjener erstatning. Hundrevis av psykiatiske pasienter, psykisk utviklingshemmede og institusjonssjenter ble tvangssterilisert i Norge. I alt skal det ha vært søkt om tvangssterilisering for omkring 2500 i Norge, hvorav Per Haave har dokumen-

tert at minimum 128 var tater. Overfører man de svenske tallene på norske forhold, så virker det lite troverdig at ikke flere enn 2500 ble tvangssterilisert i Norge, og det må antas at det foreligger store mørketall.

Da Norge fikk sin steriliseringslov i 1934, betrakta man tater som en landeplage. I straffelovkomiteen som i 1932 kom med sin innstilling til steriliseringslov, satt legen Ingeborg Aas, og hun kom samme år ut med boka «Hvordan kan samfunnet beskytte sig mot åndssvake og sedelighetsforbrytere». Hun skriver i boka:

«Nyere undersøkelser viser, at en meget stor prosent omstreifere er defekte og psykisk Undermålere, og de sosiale hensyn ligger tydelig i dagen. Både overlæge Scharffenberg og Dahlstrøm stiller dem på det sorte brett, og det vil sikkert heller ikke støte på nogen stor motstand i den alminnelige opinion å gjøre noe effektivt for å sette en stopper for denne landeplagen.»

Ingeborg Aas fikk seinere Kongens fortjenestemedalje i gull og også en vei oppkalt etter seg på Risvollan i Trondheim.

Denne straffelovskomiteen anbefalte «at det snarest mulig ble vedtatt en lov som gir adgang til å ufruktbargjøre lavtstående og mindreverdige individer». I denne komiteen satt også Norges første professor i psykiatri, Ragnar Vogt. Han var tyskvennlig under den første verdenskrigen og kom med ei bok i 1914 som het «Arvelighetslære og Racehygiene». Han skriver:

«Det er racehygiens maal at fremme de sunde høivverdige menneskers liv paa de svakere og mer lavtstaaende individers bekostning.»

Hitler skreiv omtrent det samme i «Mein Kampf» ti år seinere:

«Den sterke skal herske og ikke smelte sammen med den svake, så at

han derved ofrer sin egen storhet». Da var det kanskje heller ikke så bemerkelsesverdig at nazistene i Tyskland i 1936 roste den norske steriliseringsloven på sine propaganda-plakater med det norske flagget og teksten: «Wir stehen nicht allein!» Mer bemerkelsesverdig er det at Tyskland måtte avskaffe sin steriliseringslov i 1945, mens Norge beholdt sin nazistrote og nazistinspirerte steriliseringslov helt fram til 1977.

Enda mer pinlig er det at den norske steriliseringsloven ble vedtatt kun mot en stemme i Stortinget i 1934, og de norske heltene våre, Johan Nygaardsvold og Carl Joachim Hambro, var blant dem som stemte for denne ekstremt menneskefiendelige loven. Saksordfører for loven var Erling Bjørnson, aulestadkongens sønn, som ble medlem av Nasjonal Samling. Han lovpriste den tyske steriliseringsloven fra talerstolen, og alle samfunnsstøtterne som satt i stortingshallen, holdt kjeft da han sa:

«Det gjelder derfor mer enn nogen sinne at den arbeidsdyktige stamme ved racehygiene blir så kraftig som mulig, så den kan overkomme kravene uten å miste sitt livsmot. Det er med dette syn på fremtiden at Tyskland er gått til tvangssterilisering for å befri kommende generasjoner for å trekkes med en overbelastning av degenererte mennesker.»

Alle stemte for, bortsett fra Gjørt E. Bonde, ingeniør og innkalt varmann for Samfundspartiets eneste representant. Han sa i stortingsdebatten den 9. mai 1934:

«Jeg finner at dette forslaget om i dag er lagt frem for Odelstinget er et av de farligste lovforslag som overhode har sett dagens lys i landet.»

Nærmere nazismen har det sjøl-

«Den nye Messias»

Samfunnslivs redaktør fikk denne eposten for en tid tilbake (sitat):

Share International - bakgrunnsinformasjon:

I 30 år har kunstner, forfatter og foredragsholder Benjamin Creme forberedt veien for historiens største begivenhet tilsynekomsten av Maitreya, Verdenslæreren og Hans gruppe. Millioner av mennesker rundt omkring i verden har hørt Cremes informasjon og ser forventningsfullt fram til denne store begivenheten.

Siden 19 juli 1977 har Maitreya bodd i den asiatiske bydelen av London, og gradvis stått fram for offentligheten. Han har lenge vært ventet under forskjellige navn av alle trosretninger, og er Verdenslæreren for alle mennesker, religiøse eller ikke.

Maitreyas, reisende ambassadør., Benjamin Creme, drar verden rundt med sitt budskap om håp og skaper en atmosfære av forventning for Maitreyas tilsynekomst. I mange år er han blitt trent og har vært under oppsyn av sin egen Mester, som han er i kontinuerlig telepatisk kontakt med. Dette gir Creme tilgang til oppdatert informasjon om Maitreyas tilsynekomst, og den fullstendige overbevisning som er nødvendig for å presentere denne informasjonen til en skeptisk verden.

Maitreya fremstår som en moderne mann, opptatt av nåtidens problemer. Han arbeider i kullisene i en verden i forandring. Hans ekstraordinære energi har bidratt til dramatisk utvikling på mange fronter; avslutningen av den kalde krigen, oppsplitnelsen av Sovjetunionen, gjenforeningen av Tyskland, slutten på apartheid i Sør Afrika. Hans energi bidrar også til økt krav om frihet og rettferdighet og et verdensomspennende fokus på miljøvern.

Maitreya har møtt innflytelsesrike ledere på alle felt og informert dem om Sine løsninger på våre mest presserende problemer. Hans budskap kan oppsummeres i: «Fordel ressursene og redd verden». Han er ikke kommet for å danne en ny religion, men som en lærer i ordets videste forstand. Han vil søke å inspirere menneskeheten til å se seg selv som en familie, og til å skape en sivilisasjon basert på fordeling, økonomisk og sosial rettferdighet og globalt samarbeid.

For dem som søker tegn på Hans komme har Maitreya manifestert mirakler i verdens omspennende omfang. Disse har rørt ved hjertene

til millioner og forberedt dem på Hans umiddelbart forestående tilsynekomst.

Når Maitreya og Hans gruppe, Visdommens Mestre, arbeider åpent i verden og tilbyr Sine råd og Sine veiledning, vil menneskeheten ikke bare være sikret overlevelse, men også skapelsen av en strålende ny sivilisasjon.

I følge Benjamin Creme trenger vi ikke å vente lenge før vi vil se Ham. Snart vil Maitreya bli intervjuet av et større amerikansk TV-selskap og Hans offentlige tilsynekomst vil begynne. Creme holder foredrag over hele verden, blir regelmessig intervjuet på TV og i radio, har forfattet ti bøker ^ oversatt til 11 språk ^ og er redaktør av tidsskriftet Share International som leses i over 70 land. Han mottar ikke noe honorar for sitt arbeid. Benjamin Creme tilbyr et positivt syn på fremtiden ^ et budskap om håp for verden.

For mer informasjon:
<http://share-international.org>
<http://shareno.net> (norsk)
 (sitat slutt).

DOJs kommentar:

Denne saken bygger visstnok på likkledet i Torino, som enkelte forskere mener det finnes et avtrykk etter Jesu kropp på. Nå skal det ha dukket opp et nytt avtrykk på undersiden av kledet, noe svakere, men likevel klart nok til å se avtrykket av en mannskropp med blodutredninger i håndleddene og ankene (der spikrene fra korsfestelsen ble satt) i tillegg til lansestikket i siden.

Ifølge Benjamin Creme (Kremen av åndslivet?) er det den gjenkomne Jesu ånd som har satt dette nye avtrykket i likkledet. Denne ånden kalles Maitreya og innevarsler altså Jesu gjenkomst med det aller første.

For å være helt ærlig tror jeg ikke at Jesu gjenkomst vil foregå på den måten og jeg tror heller ikke at tiden er inne for en åndelig omvendelse slik verden etter hvert har utviklet seg. Globaliseringen og kapitalismen strider mot Jesu lære som grunnlegger seg på kjærlighet til din neste og at man skal legge elsk på sine fiender. I tillegg viste Jesus også til tjenerprinsippet, at man skal tjene hverandre og ikke tjene på hverandre.

Kristus-impulsen finnes, men den har ennå ikke slått inn i folks hoder og mentalitet. Tiden er ennå ikke moden...

Samfunnsliv

Grunnlagt
1931

Med i redaksjonen

Sosialpsykologisk avis

Organ for folkebevegelsen
for ny livsorientering
(Tidligere Samfundspartiet)

Astrid Strømme
Indre Sædal 16
50 44 Nattland

Bertram Dybwad Brochmann
grunnlegger

Anders Ryste
disponent og
hjelperedaktør
6150 Ørsta

Dag Ove Johansen
8200 Fauske
tlf. 756 42 754

E-post: dagoj@online.no
redaktør

Ved innbetalinger benyttes
NB!
Postgironr.: 0532.08.40645

Internett: www.samfunnsliv.no

HAVE A DRINK WITH ME

There is a devil in the bottle
staring straight at me.
Daring me to reach out,
just to test me.

If I take just one drop
I'll become that devil soon.
Act like a fool,
and sell my soul before God and everyone.

Have a drink on me,
and spend some time with the outcast.

The devil in the bottle brings out
the worst in me.
So let's face it – we'll have to be apart
to become free of our own destiny.

Arket står ennå i Willys velbrukte Canon S-250 - med denne siste erkjennelse som han fikk satt på papiret før han forlot denne tidsregning.

Willy Bjørndal sovnet inn en eller annen gang i løpet av natten til 1. april, og kom aldri tilbake til dette livet. "Djevelen i flasken" fikk siste stikk...

Siden hans første publiserte dikt: "Auf Wiedersehen" – som han skrev til minne om Charles Bukowski i anledning Bukowskis død den 9. mars 1994 - og frem til sin egen død 1. april 2004, har Willy produsert og publisert en rekke dikt og artikler, både i denne, og flere andre aviser og tidsskrifter i dette land.

Gjennomgående i hans skriving, tanker og filosofier; er en fantastisk tilstedeværelse i livet og det som rører seg i et menneskesinn – ærligheten, selvransakelsen og evnen til "ikke å tåle så inderlig vel...".

Willy hadde problemer med å finne seg til rette i "denne gale verden - hvor det meste dreier seg om makt, kapital og egoisme" – og kunne bruke kraftig skyts mot maktmisbruk, fråtsing og utnyttelse av "de svake" i samfunnet og i verden forøvrig.

Mange er de som har hatt en drink – eller helst flere – med Willy Bjørndal i alle de år han har slitt under alkoholens jerngrep...

Og det er sant; han var ikke lett å ha med å gjøre når alkoholen fikk overtaket på ham. Den gode, varme, omsorgsfulle og kjærlige Willy ble fordrevet, og (selv)destruktive Willy tok over...

Mange er også vi som sitter igjen med et vanvittig tungt savn etter at Willy forlot oss så brått denne natten til 1. april... Vi som har fått lære å kjenne "den edrue Willy", og som ble så inderlig glad i denne.

Vi var på vei, elskede - til livet – til livet hvor alkoholen og angsten slapp taket, og vi kunne nyte livets og kjærlighetens frukter... Det er vel bare du som selv hadde skoen på, som vet hvilken kamp du har måttet kjempe for å levet det livet som du lengtet slik etter... Nå er kampen over - du har funnet fred. Den kjærlighet du gav vil for alltid leve – i meg, sammen med håpet om at du finnes igjen og taknemligheten over at jeg fikk kjenne den du var.

Hvil dine øyne og se, se om du nå kan skimte lyset et sted...
RIP min elskede!

PENNEN ER LAGT NED FOR GODT

Willy Bjørndal var en av de aller ivrigste bidragsyterne til Samfunnsliv. Noe av det siste han sendte til avisen, var et bidrag om forfatteren Bukowski, som slet i kampen mot alkoholen.

Natt til 1.april 2004 sovnet Willy inn etter en liknende kamp med seg selv. Vi hadde mange interessante telefonsamtaler gjennom årenes løp. Han var utålmodig på livet og ville ha endringer.

Samfunnslivs lesere har mistet en original og uredd samfunnskritiker. Mine tanker går til den aller nærmeste gjennom livet, hans kjære Camilla, som skrev dette i en epost til meg:

Ta vare på kjærligheten og lev i nuet

Fred over Willy Bjørndals minne.

DOJ

BUSH'S EVANGELIUM

"Vi skal spre Guds frihet og rettferdighet til verden," sa Bush for kort tid tilbake.
Er det dette han gjør i Irak for tiden?

DOJ

LEDER -

USA og Genevekonvensjonen

Den siste tidens oppslag i mediene om fangemishandlinger fra amerikansk og britisk side i Irak, er uhyggelig lesning.

Fengslet som er benyttet i Bagdad for irakiske fanger, er det samme som Saddam Hussein brukte for tortur og drap på sine motstandere. Navnet Abu Ghraib-fengselet vekker grusomme minner hos den delen av den irakiske befolkningen som hadde sine nærmeste i Saddams torturgrep. Mange ble torturert og drept her.

USA har gjort grove overtramp i forhold til den internasjonale rettsordenen i tiden etter 9.11.2001. Etter å ha endret fokus fra krigen mot terror i Afghanistan med bin Laden og Al-Qaida som hovedmål, dreier Bush jr. siktet mot en gammel arvefiende av faren, Bush sr., Saddam Hussein i Irak. USA har hatt et nesten schizofrent forhold til Irak, fra å være en meget nær samarbeidspartner gjennom 20 år, selv da med Saddam Hussein som leder, ble Irak en del av ondskapens akse og endte som fiendebilde nr. 1.

Bush jr. valgte en folkerettstridig invasjon og okkupasjon av Irak på sviktende grunnlag. Vi vet hvordan krigen, som han hevdet var avsluttet 1.mai 2003, fremdeles raser for fullt over hele Irak. Selv amerikanernes støttespillere i Irak, vender nå raseriet mot dem.

Så gjør amerikanske myndigheter en fatal feil: de beholder Saddams torturfengsel og fortsetter ydmykelsen og mishandlingen av irakiske fanger, i nesten samme stil som Saddam selv i sin tid gjorde.

Ballongen har sprukket. Avslørende bilder av ydmykelses, mishandling, voldtekt, ja, endog drap, vises på Tv-skjermer og i aviser verden over. Araberverdenen raser over det som skjer. USA har endelig valgt å gjøre noe med dette, men det er altfor sent og altfor nølende, nesten uvillig. Bush kom omsider med en unnskyldning til det irakiske folk, men hvem tror på ham i våre dager? Fremdeles støtter han den hovedansvarlige for utviklingen i Irak, Donald Rumsfeld, samme mann som besøkte Saddam Hussein på 1980-tallet da forholdet mellom Irak og USA var på det varmeste. Britene, på sin side, har valgt å fortie rapporter om mishandling som fremkom allerede for ett år siden.

Nå legges straffeansvaret på enkeltsoldater i fengselet og toppene synes å ville slippe unna, som vanlig. Det hevdes at folk i etterretningen hadde gitt ordre om å «mykgjøre» irakiske fanger slik at de ble mer snakkesalige. Mykgjøringen det er snakk om, er altså mishandlingen vi har sett på bildene i nyhetene. Ordrene har kommet fra høyeste hold. Likevel er det fotfolket, som utfører ordrene, som skal ta straffen og stilles for krigsrett.

En amerikansk analytiker sier at det som har skjedd er det verste som har hendt USA siden Vietnamkrigen og at USA ville måtte leve med dette i minst 40 år fremover.

Mission Accomplished, sa Bush 1.mai 2003. Pr. dato er det blitt Mission Impossible - Umulig oppdrag - for Bush-administrasjonen.

Det er ikke bare Samfunnsliv som hevder at krigen for USA er tapt for lenge siden.

DOJ

□ doj

Redaktører 2004

JANUAR: Dag Ove Johansen
FEBRUAR: Astrid Strømme
MARS: Dag Ove Johansen
APRIL: Astrid Strømme
MAI: Dag Ove Johansen

JUNI: Astrid Strømme
AUGUST: Dag Ove Johansen
SEPTEMBER: Astrid Strømme
OKTOBER: Dag Ove Johansen
NOVEMBER: Astrid Strømme
DESEMBER: Dag Ove Johansen

– Nå er vi torturistene

(VG Nett) Under Gulfkrigen i 1991 ble John Nichol skutt ned over Irak, torturert og vist frem på TV. Han er sjokkert over torturavsløringene av amerikanske soldater.

Av MORTEN ØVERBYE

VG Nett følger:
Irak

Navigatoren i det britiske luftvåpenet RAF ble selv hold fanget i Abu Ghraib-fengselet under den forrige Gulfkrigen. I helgen skrev han et innlegg i The Guardian.

«Dette er bilder jeg trodde jeg aldri ville få se igjen, kvalmende bilder av irakiske fanger, nakne, torturerte og nedverdiget. Var det ikke dette frigjøringen fra Saddam Husseins brutale, onde regime skulle få en slutt på? Likevel ser vi dem, fotografier av amerikanske soldater som

mishandler fanger i Iraks beryktede Abu Ghraib-fengsel og av britiske soldater som mishandler fanger i Basra,» skriver han.

Den tidligere krigsfangen skriver at bildene har fått det til å gå kaldt nedover ryggen på ham.

«Under Gulfkrigen i 1991 ble jeg skutt ned over Irak, tatt til fange, torturert, ydmyket og vist frem på TV i bilder som ga et evig bilde på krigen. Nå, kanskje, vil disse forferdelige nye bildene være det varige bildet på denne såkalte frigjøringen.»

Han skriver om utpekulert mishandling og forferdelig brutalitet da han selv var fange i fengselet der amerikanske soldater har torturert irakere.

Noen dager var skrikene fra kvinner og menn i fengselet så uutholdelige, at Nichol forsøkte å gjemme hodet under det lusinfiserte teppet for å stenge lydene ute.

Ett øyeblikk er etset inn i hans hukommelse.

«Vaktene kom krasjende inn i cellen min. Knyttneveslag regnet ned over meg fra alle kanter og jeg falt til

gulvet under det nådeløse skredet av mishandling. Jeg husker klart at jeg så blodet dryppe fra nesen min og forme pøler på gulvet i cellen. På et tidspunkt rettet en vakt en revolver mot hodet mitt og sa at han ville drepe meg, han trakk av, men hammen falt på en tom tønne i løpet; han hadde fjernet kulene som en del av leken.»

Hans skrekkopplevelser skjedde for over 13 år siden i Irak. Han visste hvor brutalt regimet til Saddam Hussein var, og ventet derfor den verst tenkelige behandling.

«Men dette skulle være over nå. I fjor gikk USA, med Storbritannia ved sin side, til krig for å ende slik brutalitet. Det irakiske folk skal være frigjort fra et regime som ignorerer krigens spilleregler, som ikke kjenner grenser i grusom, nedverdiggende behandling av fanger,» skriver han og fortsetter:

«Det er derfor disse sjokkerende, forferdelige bildene av soldater som mishandler irakiske fanger er nesten for onde til å fatte. Nakne fanger blir seksuelt misbrukt mens en kvinnelig

VIST FREM: Under Gulfkrigen 1991 ble John Nichol torturert, ydmyket og vist frem på TV. Her et TV-bilde fra SkyNews for 13 år siden. Foto: VG

amerikansk soldat ser på med latter og fornøyelse. En britisk soldat urinerer på en mann som har blitt slått og mishandlet. Dette er bilder jeg trodde jeg aldri ville se igjen.»

Han skriver videre at han ikke er i tvil om at det store flertallet av britiske soldater gjør så godt de kan under vanskelige forhold. Men likevel har disse få, råtne eplene gjort ubotelig skade for de allierte styrkene i Irak.

Bildene viser at det fremdeles er

langt igjen før koalisjonen har vunnet irakernes tillit og respekt, mener han og advarer mot at bildenes innvirkning på den irakiske befolkningen kan bli katastrofal for de utenlandske soldatene.

«Dette er samme ondskapsfulle mishandling som ble gjort mot meg og andre krigsfanger i 1991. Det var meningen at vi skulle ha reddet irakerne fra dette.»

(VG NETT 03.05.04 kl. 12:27)

Symbol og røyndom

Sal av varer stoppar opp! Sameleis i vest som i aust. For mykje varer av alle slag, galskap; men skort på kjøparar.

Den store tekniske utviklinga har snart gjort sitt inntog i alle verdas land. Men overalt er det for få som vil kjøpe. Det vantar ikkje på kjøpelyst. Tenk berre på bilbransjen. Berre inn til dei store byane og ut frå byane tala vi for få år sidan om rushtrafikk. I dag er same elendigheita endåtil komen på vegen mellom Ørsta og Volda. Ja, kven kan våge seg over vegen når bilkøen om morgonen og køen om ettermiddagen er som frå Osbrua til Hovdebakken? Ser ein på skjermen på kor biltettleiken på biltrafikken har vakse landet over, kan ein undrast over kvar dette skal ende.

Men, sjå denne utviklinga som eit bilete på den store tekniske produksjonsutviklinga verda har overalt i dag. Berre få land er sinker når det gjeld teknisk utvikling. Dette gjeld alle varer, bilar så vel som kle og sko, mat og drikkevarer, hus og alle slags reiskap osv. osv. Sanneleg, dei teknisk og industrielt arbeidande kvinner og menn gjer si plikt. Men kva med dei politisk arbeidande og kva med dei byråkratiske arbeidande, for ikkje å snakke om agrarfolka og folka i himmel og på hav?

I tida mellom 1933 og 1940 studerte eg sosialøkonomi. Var interesert i samfunn og samfunnsutvikling. Å bli sosialøkonom var for meg det største ein ungdom kunne bli. Men ikkje mange semester var eg ved Det Kongelige Fredriks i Oslo før eg tok til å oppdage at det slettes ikkje var samfunn og samfunnsutvikling faget galdt, men derimot penge- og finansutvikling!

Krona sin verdi, sa dei. Renta sine svingningar og børspolitikk var solide fag i lærebøkene. Der eg sat og hørde på dei lærde, kom eg til å tenkje på ei ku vi hadde heime. Henne var vi så svinheldige med at ho fekk raud sløyfe på utstilling. Kua gav godt med mjølk, men var slettes ikkje noko å handle på børsen med. Det måtte i tilfelle ikkje gjelde kua, men den raude sløyfa.

Eg sa til dei lærde: Sløyfa på kua er berre eit symbol på verdien av kua, ikkje på kua sjølv. Då kalla dei meg kvakksalvar. Og kvakksalvarar kan vi ikkje bruke som sosialøkonomar, sa professoren. Men i dag, så mange år etter, kall meg kva ein vil.

Har gjennom tida fått mange slags namn, både kvakksalvar og anna, men framleis står eg fast på det eg sa: Greier ikkje dei lærde økonomane våre, før eller sidan, å gjere skilnad på det som berre er symbol og på det som har ein skapt eller ibuande verdi, så vent berre på nye krakk og krigar.

Men prisen i kroner og øre på varene, det vere på mjølk eller andre varer, set vi i bank og lurar oss sjølve til å tru at vi tenar

meir på rentene frå banken enn vi fekk i fortene på vareproduksjonen. Fiktivtall kallar vi det når vi praktiserer ein økonomi på pengane og slengjer varene på dynga for å tene pengar på pengar. Denne villfaringa er det som fører verda inn i støtt nye krigar og menneskeslaktning.

Vi nemnde kua som produserer mjølk, menneska produserer hus og bilar, men ingen skal få meg til å tru at lærarane, byråkratane, sportsfolka og flygarane eller sjåførane og fleire kan kallast produsentar. Størstedelen av folka i den siviliserte verda er til teneste for dei produserande!

Vi lever ikkje lenger i bondesamfunnet, men i det høgt spesialiserte samfunnet. Spesialistane er som greiner på eit tre. Greinene på treet gir tenester til stamma i form av oksygen. Stamma gir vekstkraft tilbake. Framtidens samfunn er eit naturleg samarbeidande heile, ikkje eit partislåstarsamfunn som i dag kallast demokrati.

I røynda har samfunnet i dag utvikla seg til ei røyvarhole, der alle kappast om å ta rotta på den velorganiserte naboen. For så å halde styr på galskapen, trengst meir og meir politi og militære i ei verd som vantar styring på seg sjølv.

Ja, slik kan det gå når det ikkje lenger er in å gjere skilnad på pengane, det som berre er symbol og på røyndom.

Anders Ryste

Kortskallene

En intelligens på avveier er et stygt syn, skreiv Aksel Sandemose i sine velmaktsdager, og noe særlig styggere syn enn raselæra skal man leite lenge etter. Nå har historikeren Jon R. Kyllingmark børsta støvet av faenskapen, og uten at jeg ennå har lest boka hans, kan jeg børste av enda litt mer støv.

Det var en prestesønn ved navn Andreas Martin Hansen som intelligensmessig kom noe ut av kurs. Han var både geolog, arkeolog og etnograf og kom ut med boka "Norsk folkepsykologi" i 1899, der han framsatte ei rekke med ytterst sjølstendige og oppsiktsvekkende teorier om nordmenn. Dr. Hansen fant ut at nordmenn besto av to raser: Gor og Nor, etter et mystisk sagn om hvordan to brødre delte landet mellom seg.

Kloke Andreas bygde si raselæra på brigadelege Arbos selsomme antropologiske undersøkelser av norske rekrutter. Undersøkelsene til Arbo viste nemlig også at Norges befolkning var sammensatt av minst to raser: langskallene og kortskallene. Brigadelegen delte rasene inn etter "hodets form". Var bred-

den av skallen mer enn 80 prosent av lengden, blei hodet forholdsvis rundt og kort, ifølge Arbo. Da var man brakykefal, eller kortskalle. Var bredden mindre enn dette, var man dolikofal, eller langskalle. Forholdet mellom bredden og lengden på hue blei kalt skalleindeks. Brigadelege Arbo foretok flere tusen slike skallemålinger.

Dr. Hansen nevner at et praktexemplar på en langskalle med "rene rasetegn" er Fridtjof Nansen: smalt ansikt, hvilt hud, lyst hår, blå øyne og over 172 cm høy. Kortskalle-menneskene var under 170 cm og hadde rundere ansikt, bredere nese, mørkere hud og øyne.

Så tegner Kloke Andreas et "rase-kart" over Sør-Norge på bakgrunn av disse skallemålingene. "Hovedregelen for rasens utbredelse i Norge er hermed gitt", skriver prestesønnen: "kortskallene ved kyststranden, langskallene ved fjordbunnene og oppover."

Etter hvert går det over stokk og stein i boka til dr. Hansen. Han tegner et politisk kart over fedrelandet fra stortingsvalget i 1897, og finner ut at i de valgkretsene der kortskallene er i

majoritet, der er også høyre i majoritet. "Der langskallene hersker, der er det venstrevalg", skriver klokingen. Det er litt krøll i noen valgkretser, men i minst 230 av 270 distrikter så stemmer hans funn, står det i boka.

Hansen kommer inn på diverse andre "psykofysiske og psykologiske raseforskjeller. Langskallene er noen kåtinger; det vil si: "Langskallenes seksuelle affekt forløper etter hans rasedisposisjon raskt, normalt, den har ingen tendens til å bli stasjonær monoman eller ekstatisk, som hos kortskallene." Dette fører sjølsagt til flere "uekte barn" i langskallebygdene, men langskallene praktiserer "stor renhet i ekteskapet", påstår huet til geologen.

Denne prestesønnen ble seinere statsstipendiat for sitt vitenskapelige vrøvl, og i 1932 dør den eiegode Andreas. Året etter stemmer 17,2 millioner tyskere på Adolf Hitler, og i 1934 og i 1943 kommer boka til Andreas ut på nytt på Det norrøne Forlag. Da er det dumskallene som beundrer hverandres neser i Norge.

Nå var ikke Andreas aleine om rasetullet sitt i Norge. I 1914 kom Norges første professor

og gudfaderen i norsk psykiatri, Ragnar Vogt, ut med ei bok med tittelen "Arvelighetslære og racehygiene". Den burde i et anstendig samfunn ha kvalifisert til flere års fengsel. Han skriver at "Det er racehygienens maal at fremme sunde høiværdige menneskers liv på de svakere og mer lavtstaaende individers bekostning." Dette er synspunkter som Adolf Hitler trykker til sitt hjerte ti år seinere i "Mein Kampf", der han skriver: "Den sterkeste skal herske og ikke smelte sammen med den svake, så at den derved ofrer sin egen storhet. Kun den fødte svekling oppfatter dette som grusomhet, for han er jo også kun et svakt og innskrenket menneske..."

Den rasehygieniske ideologien i Norge sto ikke noe tilbake for den som herska i Tyskland. I Sør-Odal kommune stemte kommunestyret i 1921 om det skulle være lov til å skyte tatere. Forslaget falt med 15 mot åtte stemmer, så vi kan prise oss lykkelige over at Adolf Hitler ikke var en demagogisk bondesønn fra Norge. Da kunne det ha gått riktig ille også med oss.

Lars Olle Engaas

Den banale ondskapen

Av John Erik Riley (07-05-2004)

(Fra Morgenbladet på nett)

Det kan hende at den amerikanske torturen bunner i rasisme. Men det er like sannsynlig at den springer ut av noe langt mer banalt.

På forsiden av Klassekampen mandag kunne man se et bilde av irakiske krigsfanger som ble mishandlet av amerikanske soldater. I bildet blir de tvunget til å legge seg nakne opp på hverandre slik at de danner en menneskelig pyramide. Den ene amerikanske soldaten står med tomme opp, som om han er på en uskyldig fest med sine medsoldater.

For mange vil bildet vekke avsky og harme.

Forfatteren av artikkelen som ledsager bildet, Robert Fisk, trekker koblinger til «det rasistiske tullet i et hundretall Hollywoodfilmer». Han nevner filmen Ashanti som «viser arabere utelukkende som barnemishandlere, voldtektsmenn, mordere, løgnere og tyver». Fisk mente også at de britiske og amerikanske soldatenes opphav i områder som Lancashire og Tennessee dannet grobunn for rasismen som kommer til uttrykk i bildene.

Men er det virkelig så enkelt?

For temmelig nøyaktig ett år siden ble amerikanske tv-seere presentert for bilder av en helt annen form for vold.

5. mai 2003 fikk en reporter ved WMAQ-TV i Chicago adgang til en videokassett som inneholdt opptak fra en amerikansk fotballkamp i regi av elevene ved Glenbrook North High School i Northbrook, Illinois. Den amerikanske fotballkampen var en såkalt «powder puff game» mellom jenter fra to forskjellige klassetrinn. I «powder puff» er det vanlig at tredjeklassingene hetses av avgangselevne. Dette anses for å være uskyldig moro, på lik linje med av det som skjer i russetiden her hjemme.

Det reporteren fikk se var imidlertid langt fra uskyldig. På opptaket blir de yngre jentene tvunget til å sitte i en ring og ta imot slag og spark. De blir også dekket med gjørme, blod, urin, maling, white spirit og innvoller fra fisk og gris.

Voldsepisoden ble kringkastet på amerikansk tv og sjokkerte mange fra den hvite middelklassen. Den dannet også utgangspunkt for et program om hets ved amerikanske skoler i regi av USAs viktigste moralske vokter, Oprah Winfrey.

De aller fleste debattanter var enig i at slik vold ikke kunne tolereres, i hvert fall ikke i pene forsteder som Northbrook, Illinois.

Hetsing av denne typen er heller ikke begrenset til sørstatene

eller Midtvesten. Den er vanlig ved de fleste amerikanske universiteter og high schools. Den er også vanlig i det amerikanske forsvaret.

Og det er her vi nærmer oss sakens kjerne.

I Fisks analyse av volden ved fengslene i Irak legger han skylden på de vanlige synderne: familiebakgrunn og massemediene. Og det er selvfølgelig noe i det: En kombinasjon av rasisme i mediene og i hjemmet kan føre til ekstreme handlinger hos mennesker som befinner seg i en slags unntakstilstand.

Når det gjelder de amerikanske torturistene i Irak, er jeg tilbøyelig til å mene at volden har dypere røtter. At den bunner i alt fra hetseritualene ved amerikanske high schools, slik som i opptakene fra Northbrook, til den brutale behandlingen av arbeidsledige – slik den fremkommer i Michael Moores dokumentar Bowling for Columbine.

Titter man nærmere på bildet i Klassekampen vil man se at ansiktene til de amerikanske soldatene har noe naivt ved seg. De oppfører seg som om de deltar i et uskyldig avgangsritual ved en amerikansk befalsskole. Eller som pyramiden de har bygget er en del av en revyetsketsj.

De oppfører seg som om det overhodet ikke er noe galt i det de gjør.

Mer kynisk USA-politikk

Den utenrikspolitiske eliten i Norge må tenke nytt om USA, skriver Christian-Marius Stryken

Dagbladet på nett

CHRISTIAN-MARIUS STRYKEN FORSKER VED NUPI

Torsdag 6. mai 2004

HVA FÅR NORGE IGJEN for å være en nær alliert av USA? Norsk utenrikspolitikk bør utvikle en «egen-nyttelinje» der Norge kan vurdere å være hjelpsomme dersom USA er nyttig for Norge. Er USA unyttige bør ikke Norge være utpreget hjelpsomme.

Jeg er sikker på at USA er viktig for Norge - men på hvilke betingelser? I dag later det til at norsk utenrikspolitikk har som mål i seg selv å ha et godt forhold til USA. Det holder ikke. Et godt forhold til USA er et middel, ikke et mål i seg selv.

«Norge bør bli dyktigere til å definere hva som er landets nasjonale interesser, og snakke høyere om det. Nasjonale interesser er et språk som blir forstått i Washington DC», sier en amerikansk UD-tjenestemann til meg i Washington DC. Forståelsen og ivaretagelsen av norske nasjonale interesser er svak i Norge, er budskapet.

To spørsmål er sentrale for Norge: Hvilken verdensorden skaper USA, og hvor nyttige er USA for ivaretagelsen av norske nasjonale interesser? USAs bidrag til verdensorden vil trolig konstant gjøre USA til en utro institusjonalist og selektiv multilateralist. USA viker ikke tilbake fra unilateralt forkjøpsangrep dersom det er viktig for nasjonale interesser. En slik verdensorden er problematisk for Norge, men det er ikke mye et lite land kan gjøre med det. For Norge er derfor spørsmålet hvor hjelpsomme, plagsomme eller uinteressante vi bør være dersom USA

turer frem og ber om politisk støtte og militær bistand.

DET VAR ET BRUDD med Norges tradisjonelle hjelpsomhet overfor USA da Bondevik-regjeringen valgte ikke å støtte USAs krig mot Irak. Det var en historisk svekkelse av norsk atlantisme. Etter Irak kan Norge velge fire ganske ulike linjer overfor USA. Slavisk etterlevelse av en doktrine om å være i opposisjon til USA eller utpreget hjelpsomhet vil - og bør i seg selv - aldri diktere norsk utenrikspolitikk. Norsk utenrikspolitikk må ta sikte på å løse problemer, og ikke markere en distinkt linje overfor USA. Like fullt vil det være klare trender i norsk utenrikspolitikk overfor USA. Ytterpunktene er en hjelpelinje eller en opposisjonslinje.

Det finnes fire muligheter.

FRELSEREN NORGE: opposisjonslinjen. Norge kan slå inn på en opposisjonslinje sammen med makter som Tyskland, Frankrike og Russland. Den folkelige støtten for en slik linje forener en kombinasjon av pasifistiske strømninger, anticolonialisme, utviklingshjelp, internasjonal solidaritet og en sterk tro på FN og folkerett som alternativ til stormakters herjinger. Her er mye tankegods med bred appell i norsk kollektiv småstatsbevissthet.

Dersom en opposisjonslinje skal ha noe som helst med praktisk utenrikspolitikk å gjøre, må forkjempere for en slik linje utforme sammenhengende svar på hvorfor, hvordan og i hvilke institusjoner Norge kan finne sammen med andre land som også ønsker å balansere USAs innflytelse. Det er avgjørende dersom en opposisjonslinje skal være utenrikspolitikk - og ikke bare en slags eksepsjonell norsk sinnelagsetikk.

En aktiv norsk opposisjonslinje mot USA vil åpenbart skade Norges forhold til USA. Goodwill oppnådd gjennom norsk forståelse for USAs rolle i verden kan forsvinne som dugg for solen.

DISIPPELEN NORGE: hjelpemaktslinjen. Hjelpemaktslinjen ba-

serer seg på at USA vil noe med Norge, og at Norge stort sett vil det samme som USA. Hjelpemaktslinjen består i at «USA ringer, vi bringer». Norge kan velge en linje som tar sikte på velvilje og støtte selv om USA skulle fortsette en uklok unilateralistisk utenrikspolitikk. Det politiske argumentet for en aktiv hjelpemaktslinje er at USA er demokratiets og markedsøkonomiens garantist i en verden der uorden og kaos truer. Norge bærer frukter av at USA holder orden i verden. Vi bør ikke bare surfe egoistisk på fordelene USA skaper, men vise takknemlighet og hjelpsomhet.

Ved utpreget hjelpsomhet kan aktivister for en slik linje håpe på spesiell amerikansk oppmerksomhet på norske nasjonale interesser. Det vil lett gjøre Norges forhold til Frankrike og Tyskland dårligere - land som er viktig for norske økonomiske interesser enten det er fisk, gass eller olje.

HÅNDLANGEREN NORGE: Ligge-lavt-linjen. Ligge-lavt-linjen er dagens norske politikk overfor USA i krigs- og fredsspørsmål. Norge tilpasser kartet når USA forandrer landskapet og fremstiller dette som Norges selvstendige standpunkt etterpå. Det er naturlig for et lite land med minimal innflytelse som ikke kan forme landskapet. Det er liten grunn til å stikke hodet frem hvis det kun fører til at det blir kappet av i Washington DC. Det er smartere for Norge å fremstille seg som unyttig enn umulig og vanskelige overfor USA. Et hovedproblem med ligge-lavt-linjen er at den skaper en gjennomgående svak forståelse av hva som er norske nasjonale egeninteresser og hvordan disse ivaretas overfor USA.

ENTREPRENØREN NORGE: Egennyttelinjen. Sist, men ikke minst kan Norge slå inn på en utpreget egennyttelinje der gevinsten av hjelpsomhet overfor USA måles mot USAs evne og vilje til å hjelpe Norge med å ta vare på våre nasjonale interesser. En egennyttelinje må - som ligge-lavt-linjen - balansere

FN, atlantiske og kontinentale tradisjoner i norsk utenrikspolitikk. Egennyttelinjen stiller imidlertid ett nytt spørsmål: Hvordan kan Norge tjene mer på å ha et nært forhold til USA? Det er nødvendig å identifisere særlige egeninteresser Norge kan ivareta best ved hjelp av et godt forhold til USA.

En opposisjonslinje mot USA vinner ikke frem fordi kreftene som former norsk politikk ikke vil det samme som store deler av opinionen mot Irak-krigen. En aktiv hjelpemakt-linje vil ikke «fly» politisk. En ligge-lavt-linje kan, men bør ikke, forsette på gammel autopilot. En egennyttelinje overfor USA har i dag ingen klare forkjempere. En slik linje vil helt sikkert møte motstand fra deler av venstresiden. For venstresiden må et godt forhold til USA aldri må komme i veien for opposisjon. En klar og ny egennyttelinje forutsetter markert politisk lederskap. Bare sterke personligheter fra den pragmatiske utenrikspolitiske eliten i Ap og Høyre kan gripe utfordringen. Venstresiden eller høyreorienterte USA-venner har verken

politiske motiver eller tilstrekkelig erfaring til å skape en egennyttelinje. Regjeringskåte SVere som er lei av å krangle internt om NATO kan motiveres, men ikke før de selv en gang kanskje får erfaring med å sitte i regjering blir de forkjempere for en egennyttelinje. Den utenrikspolitiske eliten må klargjøre på hvilke betingelser Norge skal ha et godt forhold til USA.

Logikken bak Norges forhold til USA er klar: Dersom USA er nyttig og hjelpende overfor norske nasjonale egeninteresser bør norsk utenrikspolitikk i utgangspunktet være støttende overfor USA - eller ligge lavt hvis USAs utenrikspolitikk er uklok. Hvis USA derimot ikke gir hjelp til norske interesser, er ikke USA særlig nyttig for Norge. Da bør det ikke være noen automatikk i å støtte eller ligge lavt overfor USA.

Innlegget er en forkortet utgave av en artikkel i Samtiden nr. 2/2004.

Forakt - - -

stendige Norge aldri vært enn da steriliseringsloven ble vedtatt. Vi skal prise oss lykkelige over at Hitler ikke var en bondesønn fra Gudbrandsdalen. Da kunne det gått riktig ille også med oss.

Alle tvangssteriliseringene er meget pinlige for det norske samfunnet. Spesielt er det pinlig at det også var sterke rasehygieniske synspunkter bak lovforslaget, noe som flere forsøker å bortforklare og bagatellisere. Ethvert samfunn befinner seg på et bestemt utviklingstrinn til enhver tid, men i hvilken grad skal det unnskyldte overgrepene? Ondskapen blir ikke rettferdiggjort fordi enhver tid er blind for sin egen ondskap. Heller ikke trenger man å ha et ondt hjerte for å utføre onde gjerninger. Den danske filosofen og teologen Peter Kemp sier at «Sådan som man betrakter et menneske, sådan behandler man det også - og omvendt.»

Gjert E. Bonde fikk rett! Tvangssteriliseringspolitikken i Norge er et avskyelig kapittel i vår sosialhistorie, uansett hvor mange som ble tvangssterilisert, og uansett hvilke motiver som lå til grunn for denne politikken. De fleste politiske partiene har brun møkk på sine hender i denne saken.

Til og med det nyfødte Kristelig Folkepartis eneste stortingsrepresentant stemte for denne loven de tyske nazistene elsket.

Alle steriliseringssofrene i Norge, ikke bare taterne, fortjener erstatning. Romanifolkets Landsforening antyder 250.000 kroner. Det er ikke mye for et ødelagt liv.

En iraksk intifada

Motstanden mot den USA-ledede okkupasjonen av Irak stikker mye dypere enn USA fremstiller den. Det er starten på et folkelig opprør.

Korrespondent i Midtøsten
JOHN HULTGREN

Små gjenger av banditter og utenlandske terrorister. Det svarer president George W. Bush og forsvarsmister Donald Rumsfeld når de blir spurt hvem som står bak angrepene mot okkupasjonsstyrkene i Irak.

Enten har de veldig dårlig etterretning å lene seg på, eller så er svaret en del av propagandakrigen. Problemerkene okkupasjonsstyrkene har møtt i byene Najaf og Fallujah kan hjelpe til å illustrere dette. Det bidrar ikke minst til å bryte ned to viktige premisser som den amerikanske okkupasjonsmakten har presentert.

Den første er at sunniopprøret ikke har noen folkelig forankring, den andre at shiamuslimere ikke vil involvere seg i et sunni-opprør. For å ta Fallujah først: Okkupasjonsstyrkene hevder hele tiden at det var utenlandske muslimske ekstremister - gjerne terrorister fra Al-Qaida - som utgjorde den kraftige motstanden. Men da amerikanske tropper trakk seg tilbake, viste det seg at det ikke var riktig. Det var vanlige innbyggere i Fallujah - vanlige irakere - som hadde kjempet så intenst mot okkupasjons-

makten. Dette gjør situasjonen veldig mye verre for USA.

For en supermakt som sier at dens oppdrag er å sette irakere fri, er det selvfølgelig vanskelig å møte motstand, uansett hvem som kjemper imot. Aller verst er det imidlertid hvis det er menneskene som skal settes fri, som kjemper. Den irakiske generalen som nå har tatt over kontrollen i byen, ble møtt av jubel. Hans legitimitet i befolkningen er ikke basert på tidligere støtte til Saddam Hussein, men på hans motstand mot USA.

Beleiringen av Fallujah skjedde samtidig som den radikale shialederen Muqtada al-Sadr søkte tilflukt i den hellige byen Najaf. Okkupasjonsstyrken hadde stengt hans avis og arrestert en av lederne i hans organisasjon, noe som førte til shi-aopprør over det meste av Irak. Nå skulle Sadr tas. Også her fremsto USA først som kompromissløs.

Denne beleiringen satt de viktigste shialederne i Irak i en svært vanskelig posisjon. Med storayatollah Ali al-Sistani i spissen, har disse sittet ganske stille og ventet på at et valg skal gi dem makten. Nå sto de overfor følgende dilemma: Ta parti med den radikale Sadr og dermed risikere en amerikansk invasjon av Najaf, eller ta parti med okkupasjonsstyrken og risikere at irakere flest ser dem som forrædere.

Sistani kunne ikke gjøre annet enn å støtte Sadr. Å komme på USAs side ville blitt altfor kostbart selv for

ham.

I stedet for å ønske å se denne virkeligheten har USA i stor grad håpet at folks takknemlighet for å bli kvitt Saddam Hussein skulle ta over for det USA ofte har beskrevet som siste krampetrekninger av motstand fra Saddam-lojale.

Manglende evne til å oppfatte at misnøyen og motstanden har spredt seg til store deler av befolkningen, er USAs kanskje største feil så langt i Irak, og et faresignal for utviklingen videre. Ingen tror lenger at det er små grupper av Saddam-lojale eller utenlandske terrorister som står bak alt som skjer i Irak, selv om det kan være elementer av dem også.

Mange irakere har møtt representanter fra USA som var som hentet ut fra de skumleste skrekkinde filmer.

Irakere har lenge fortalt historier om at amerikanske soldater mishandler irakere, både i fengsler og andre steder. Bilde-skandalene av slik mishandling har rystet resten av verden de siste dagene, men arabere - spesielt irakere - er ikke det minste sjokkert.

Det var slik de visste det var. Nå blir flere og flere med i et folkelig opprør mot okkupasjon, og hensikten er å riste okkupasjonen av seg. Det arabiske ordet for det er intifada.

Saksøker USA etter giftgassangrep

Aftenposten på nett

Iranere som ble varig skadet etter Saddam Husseins giftgassangrep i Irak-Iran-krigen på 80-tallet, vil trekke USA for Haag-domstolen. De mener amerikanske firmaer og myndigheter er medskyldige, og vil kreve erstatning.

Nyhetsbyrået IRNA melder at den iranske Foreningen for ofre for masseødeleggelsesvåpen har sendt et erstatningskrav til USAs ambassade i Sveits, etter at en iransk domstol i forrige uke dømte USA til å betale 600 millioner kroner i erstatning til overlevende i byen Sardasht, som ble angrepet av Saddam Husseins styrker - med giftgass produsert med amerikansk støtte.

"USAs regjering utstedte mer enn 780 eksportlisenser til amerikanske bedrifter, som eksporterte sensitive våpenkomponenter" heter det i brevet.

Iran-Irak-krigen, som varte fra 1980 til 1988, kostet hundretusener livet. Den dag i dag er tusener av iranere uføre som følge av forgiftninger etter gassangrep.

I vinter ble det i Washington avdekket nytt materiale som viser at den daværende amerikanske administrasjon under ledelse av president Reagan gjorde lite for å hindre at Irak utviklet masseødeleggelsesvåpen. Den passive amerikanske holdningen ble fastholdt til tross for at USA den 1. november 1983 mottok etterretningsrapporter som viste at Saddam "nesten daglig" brukte kjemiske våpen mot Iran, fremgår det av nedgraderte dokumenter som avisen The Washington Post har fått tilgang til.

Fra 1982 tillot USA eksport til Irak av materiale som kunne brukes til å utvikle biologiske våpen og ingredienser til kjemiske våpen. Dokumentene viser at USA ga Irak svært verdifulle etterretningsopplysninger om iranske troppeforflytninger, skaffet Saddam klasebomber via et chilensk stråselsselskap og solgte alt som var nødvendig for å lage giftgass.

(Aftenpostens nettutgave)

Musikkens Mekka

Av Svein Otto Hauffen

Så årvisst som at trekkfuglene flyr mot syd, oppleves hver vår en folkevandring til Praha, «Den gyldne stad» i «Europas hjerte». Hver vår blir Praha til et musikkens Mekka, hvor en tilstrømming av tusener musikkelskere beliver bybildet.

Mens de musikalske forventninger stiger i deres sinn, forlater de alt for å få del i den internasjonale musikkbegivenhet som kalles Praha-våren. Denne betegnelsen som hos mange vekker minner og assosiasjoner om det unike politiske fenomen med samme navn, som fant sted sist i 60-årene. Alexander Dubcecks fornyende reformbevegelse, som midt inn i et forherdet og nesehornpansret byråkrati, begynte å skape en mental vårløsning, en «sosialisme med menneskelig ansikt». Inntil despotiske makthavere i Moskva fant det for godt til å bli sant; og med Herodisk mentalitet ville kvele barnet i fødselen, 1968. En jernskodd hel mot et «menneskelig ansikt».

Når festspill nevnes, tenker vi vel helst på festspillene i Bergen. Noen tenker også på Wagner-festspillene i Bayreuth. Andre på Wiener Festwochen. Praha-våren overgår dette og mere til, sier noen som har opplevd det hele.

Med økende applaus og stående ovasjoner uttrykte et begeistret publikum sin takknemlighet til Tsjekiske philharmoni og den berømte gjest dirigenten Sir John Eliot Gardiner. For fremførelsen av bl.a. A. Dvoraks «Polednice» og «Sommernetter» av H. Berlioz. Her kunne man med rette benytte Bjørnsons megetsigende uttrykk: «Begeistringens rullende fonn». Bjørnstjerne

Bjørnson har fortsatt en høy stjerne i Slovakia hvor man reiste en minnebauta for hans innsats for slovakenes sak i sin tid.

For noen blir «rosinen i pølsen» ikke Rossini, men Petr Kotics «Brev til Olga». En nykomponert collage av tekster og musikk. Teksten er litterære fragmenter fra Vaclav Havels brevsamling med samme navn. Brev han skrev til fru Olga, fra fengselet i årene 1979–82, og som også foreligger oversatt til norsk. Verket blir fremført av New York SME ensemblet, dirigert av Kotic.

Man vil også kunne høre mere eller mindre kjente toner av de ikke helt ukjente skladataeler (komponister) Ludviga van Beethovena og Edvarda Hagerupa Griega, som navnet lyder på tsjekkisk. Orientalerne vil også gi lyd fra seg. Bl.a. Pro Musica Nipponia som presenterer tradisjonell japansk musikk, og den kinesiske operagruppe Kuo-Kuang som vil presentere «Apekongen». Tarzan er ikke oppført på gjestelisten.

Av mange vesteuropeere betraktes kommunisttiden med nostalgisk vemod som den gode gamle tiden, med den tids valutameessige fordel. Hvor selv minstepensjonister kunne bevilge seg flere operabesøk og andre konsertopplevelser. Men tempo memorandum, tidene forandres; og prisene med dem. Er man ikke invitert blant hedersgjestene bør selv de mest svermeriske musikkelskere ikke glemme å ta med en velfyllt lommebok, på valfarten til dette musikkens Mekka. Blant dem som vil ta for seg mere fra den musikalske menyen, er også tidligere sydenturister som foretrekker å henlegge nye ferier til Praha. I stedet for å ligge henimot bevisstløse på en badstrand, bare for å snues lik biff-

stykker, noen ganger i timen.

Mange tsjekkere er så musikalsk engasjert at deres begeistring for dyktige musikkutøvere ikke er mindre enn den begeistring man kunne høre og fornemme blant pragerne, etter ishockeyseieren over Finland, som gjorde dem til verdensmestre. Hva fotballen er for Norge, er ishockey for tsjekerne. «Ei hellig ku som bør slaktes», sier noen. Sikkert ikke de titusener som jublet i begeistringsrus gjennom Prahas gater.

«Gullguttene» som hockey-seierherrene kalles, ble ettertrakert til møte med toppolitikere. Men «gullguttene» foretrakk et upolitisk møte med presidenten, som ytterst Havelsk ytret: «Jeg ville være glad dersom vårt land ville gi grunnlag for at vi også utenom hockeyen kunne glede oss over å være tsjekkere».

Et slikt gledesgrunnlag har landet gitt gjennom musikken. Ikke alene ved deres komponister Dvorak, Smetana osv. Tsjekkerne er blant de mest musikalske folkeferd. Deres utøvende kunstnere og musikere er fullt på høyde med de beste i Tyskland, såvelsom Østerrike etc. Når man her nevner «fiolin-geniet» Gil Shaham, burde betegnelsen vel så berettiget benyttes om tsjekkeren Woser Stik, som for en år siden konserterte også i Norge. Ikke å forglemme den legendariske Jan Kubelik som et par generasjoner tidligere reiste på verdensturne. I likhet med den yngre mester over alle – Vasa Prihoda. Det var om den unge Prihoda at Arthuro Toscanini ytret: «Om Paganini spilte så fabelaktig som denne fiolinisten – visselig kunne han ikke ha spilt bedre!»

SYNDEBUK K

Det var virkelig nedtrykkende å høre kongresshøringen på CNN forleden da Donald Rumsfeld satt i vitneboksen.

Det er alltid slik at det er den vanlige soldaten som får skylden for ugjerningene som skjer. I utgangspunktet var det USA som startet krigen mot Irak, helt på tvers av internasjonal folkerett. Men under høringen er det akkurat som om det er den menige amerikanske soldat som er skyld i elendighetene som skjer.

Nå er det Lynndie England, fotografert i kompromiterende situasjoner med irakiske fanger, som er syndebukken. Den 21 år gamle jenta skulle reise ut for å oppleve verden. Moren er stolt av henne (på riktig amerikansk vis) og mener hun bare har utført ordre.

Ja, det er sakens kjerne.

Hvem kom med ordren

Jo, det var faktisk George W. Bush. Han satte i gang krigen mot Saddam Hussein i Irak. Faren hans hadde ikke klart å knekke Saddam i Gulf-krigen. Junior måtte ordne opp i det hele.

Bush sitter og toer sine hender, som en Pontius Pilatus. I stedet er det den unge Lynndie England som må lide for amerikansk maktarranganse som verdenspoliti.

Verden er sannelig urettferdig...

DOJ

ØREDØVENDE TAUSHET

Forleden ble en 7 år gammel palestinsk gutt skutt i hodet av israelske styrker.

Det oppstår nærmest ramaskrik når sivile israelere blir rammet av palestinske selvmordsbombere: de dreper uskyldige kvinner og barn.

Og det er forferdelig når uskyldige blir rammet på denne måten.

Men er et israelsk liv mer verdt enn et palestinsk liv?

Når israelske soldater helt bevisst skyter unger i hodet, er det en øredøvende taushet fra Israels støttespillere i Norge. Ingen kan fortelle meg at disse palestinske ungene blir skutt ved et uhell. Israelske soldater har kikkertsikter på sine automatvåpen og ser nøyaktig det de er ute etter. Og statistikken viser at de aller fleste av de flere hundre barn som er blitt drept siden Intifadaen startet, er blitt truffet med velrettede hodeskudd.

Hvor er den syvende far i Israels hus, Kåre Kristiansen, og andre av hans likesinnede, i denne sammenhengen? Sitter de med både ørepropper og skylapper?

Eller mener de det er greitt at palestinerne blir ansett for å være mindreverdige mennesker som det er greitt å avlive med et bevisst målrettet skudd i hodet?

DOJ

Respekt for krigens regler

JONAS GAHR STØRE
GENERALSEKRETÆR,
NORGES RØDE KORS

Dagbladet på nett

Lørdag 8. mai 2004

OVER HELE VERDEN vekker påstanden om mishandling av krigsfanger i Irak raseri og avsky. Denne reaksjonen er naturlig og en konsekvens av menneskehetens ønske om å ivareta et minimum av humanitet og moral selv i den verst tenkelige situasjon - krig. Verden har blitt enige om å følge et regelsett som i konfliktsituasjoner skal beskytte dem som ikke, eller ikke lenger, tar del i krigføringen. Sivile, syke og sårede og krigsfanger er beskyttet, og skal ikke utsettes for angrep. Når disse reglene brytes, har alle en plikt til å reagere.

Vi lever i en utfordrende tid når det gjelder å holde på sentrale prinsipper for regler i krig. Krigsretorikken er støyende og hard og flere har hevdet at de disse prinsippene ikke kan komme til anvendelse i den såkalte «krigen mot terror». Mellom godt og vondt finnes det ikke noe rom, blir det sagt. Her er Røde Kors fundamentalt uenig. Det er viktigere enn noen gang å verne om internasjonal humanitær rett som utgjør felles spilleregler i krig. Reaksjonene etter medieoppslagene den siste tiden underbygger denne påstanden.

Menneskerettigheter, flyktningrett og internasjonal humanitær rett utgjør samlet sett en beskyttelse for

enkeltindivider, spesielt i nødssituasjoner der mennesket er mest sårbart. Etableringen av dette omfattende regelverket hvor ingen stater er over loven og ingen personer faller utenfor, er et stort humanitært fremskritt. Når denne delen av folkeretten blir riktig anvendt er den et av de viktigste verktøyene det internasjonale samfunnet har for å bevare internasjonal orden og stabilitet og sikre enkeltpersoners verdighet.

KONFLIKTPARTENE i Irak og i Midtøsten, i Colombia eller på Haiti er alle forpliktet til å respektere internasjonal humanitær rett. Disse reglene angir midler og metoder som er tillatt i krig og gir beskyttelse til personer som er berørt, uansett bakgrunn og motiv for konflikten. Målsetningen er å forhindre og avhjelpe menneskelig lidelse, og bestemmelsene gjelder alle parter i konflikten, uavhengig av lovligheten til å gå til krig. For internasjonal humanitær rett og den beskyttelse den gir, finnes det ikke rettferdig eller urettferdig krig.

Hva er så disse reglene og prinsippene? Først og fremst er de et krav om å spare ikke-stridende fra konflikts konsekvenser. Dette krever et prinsipp om å kunne skille mellom stridende og sivile. Respekten for denne hjørnesteinen i humanitærretten er ikke like stor i alle konflikter og det får store konsekvenser. Prinsippet om proporsjonalitet krever at de stridende unngår å angripe militære mål dersom det er antatt at dette vil medføre tilfeldig tap av sivile liv eller ødeleggelse av sivile gjenstander, som vil overstige den konkrete og militære nytten som er

forventet av angrepet.

De stridende må også begrense de midler og metoder som kan tas i bruk for å skade fienden. Internasjonal humanitær rett forbyr bruken av midler og metoder som vil forårsake overflødig skade eller unødig lidelse. Dette generelle forbudet er blitt nedfelt i diverse traktater som forbyr bruken av visse typer våpen.

KONVENSJONENE GIR også et minimum av beskyttelse til stridende som blir tatt til fange, er syke eller sårede og til sivile som er internert, fordrevet eller befinner seg på okkupert område. Fangene etter krigen i Afghanistan har krav på fundamentale juridiske garantier. Genèvekonvensjonene med sine tilleggsprotokoller er ikke et hinder for rettferdig rettsoppgjør. Den sier derimot at det er nødvendig med en rettslig prosess og human behandling av fanger. Disse grunnleggende prinsippene har ikke gått ut på dato, men er absolutt relevante og dekkende i dagens moderne konflikter. Humanitærrettens bestemmelser er resultatet av en vanskelig balanse mellom militær nødvendighet og menneskelig verdighet, mellom staters sikkerhet og enkeltmenneskets beskyttelse. Over det siste århundret har internasjonal humanitær rett bevist sin evne til utvikling og tilpasning til nye realiteter. Bare over det siste tiåret har vi vært vitne til etableringen av internasjonale domstoler som skal sikre rettsfølgning av mennesker anklaget for krigsforbrytelser.

Vi har avtaler som begrenser eller forbyr visse typer våpen og statene forhandler nå om instrumenter som

skal begrense de enorme humanitære konsekvensene av eksempelvis klasebomber.

DENNE UTVIKLINGEN er lovende, men det gjenstår store utfordringer. Mange av dagens konflikter er ikke internasjonale, og lovverket som regulerer disse er på langt nær så godt utbygd som for internasjonale konflikter. Det internasjonale samfunnet må enes om midler og metoder som sikrer at alle væpnede organiserte grupper overholder reglene og ansvarliggjøres for sine handlinger.

Vi må være vaksomme rundt utviklingen av nye våpen. Røde Kors frykter de katastrofale konsekvensene en fremtidig eventuell utstrakt fiendtlig bruk av bioteknologi og er skuffet over de resultatløse diplomatiske forhandlingene for å styrke konvensjonen om biologiske våpen. Historien har vist oss at lover og regler mot våpentyper kommer først etter at våpnene er tatt i bruk. Vi appellerer derfor til politiske og militære myndigheter om å sikre at normene som forbyr fiendtlig bruk av biologiske våpen respekteres, og at man iverksetter effektiv kontroll i forhold til bioteknologiske oppfinnelser som kan være farlige og fiendtlige.

Økt respekt for internasjonal humanitær rett i praksis er en av de største utfordringene det internasjonale samfunn står over for i vår tid. Uten større respekt for de eksisterende reglene på slagmarken er effekten av eksisterende og nye bestemmelser begrenset. Den viktigste og enkleste måten å sikre større respekt på, er å spre kunnskap - både til

myndighetene og de væpnede styrker, men også til befolkningen generelt.

EN ANNEN VIKTIG og helt nødvendig forebyggende virksomhet er gjennomføringen av internasjonale konvensjoner og avtaler i nasjonal lovgivning og militære manualer. Respekt for reglene i krig må øves inn i fredstid. Dette er også helt sentralt for å sikre at stater er bevisste sitt ansvar for å straffeforfølge brudd på humanitærretten.

I konflikt er det avgjørende at man mobiliserer alle som kan bidra til å fremme større respekt for reglene. Tilstedeværelsen av ICRC - delegater som har dialog med alle parter er et viktig bidrag. Men etter fellesartikkel I i Genèvekonvensjonene og deres tilleggsprotokoller har alle stater forpliktet seg til å respektere og sikre respekt for konvensjonens bestemmelser under alle omstendigheter. Dette betyr at stater som ikke deltar aktivt i konflikten har et ansvar for å sikre at de krigførende parter respekterer regelverket.

Den endelige prøven på det internasjonale samfunnets vilje til å anerkjenne eksisterende humanitærrettslige bestemmelser, vil være deres konkrete handlinger i dagene, ukene og årene fremover. Røde Korsbevegelsen vil utrettelig fortsette arbeidet for å sikre at internasjonal humanitær rett respekteres i alle land. For å lykkes i vårt felles ønske om en mer human verden er det avgjørende at alle, både stater og enkeltindivider, har større kunnskap om, og høyere respekt for, internasjonal humanitær rett.

tyveri og legaliserer man løgn og villfarelse, så blir det fred!

Reformasjonen skapte altså demokrati og mistillit til statsmakten og øvrigheten. Parlamentarismen var intet annet enn et utslag av frykt for at statsmakten og lovgivningsmakten kunne misbrukes. Man hadde lært å se dette i eneveldets tid. Altså skulle massene - folket selv - ha makten. Men Fanden lurte menneskene også den gang. «Staten» overtok kirken, skolen, pressen, vitenskapen og kunsten og oppdrog massene til å benekte Gud ånd den allmektige inne i menneskene og til å akseptere læren om de onde egoister og den onde lyst og vilje - og den ufeilbarlige, fromme og uegennyttige øvrighet og statsfunksjoner. Fanden selv oppdrog menneskene til å forkaste troen på åndsmakt og å sette troen på «kapitalens makt», «statens makt», organisasjonenes makt, «våpenmakt» og andre former for hedensk fetisjisme istedenfor troen på åndsmakt.

Ved denne anti-Lutherske maktlære i alle folkeveiledningsinstitutter, lykkedes det på kort tid å få det store flertall til å organisere seg i alles kamp mot alle! Det store flertall «delegerte» sin frihet, sitt ansvar og sin selvbestemmelse til såkalte organisasjonsledere og «styresmenn».

Bølgegangen fortsatte. Nå ble det igjen gode tider for maktjegere og profittjegere. Og jo mere folk nå tar seg selv høytidelig og lytter andekting til prestekapets bøtner om verdens-

fred, desto mere skoggerler Fanden og hele det helvede, som han har organisert med presteskap, «arbeiderledere» og borgerledere og storbønder i spissen. Nå slipper ingen levende ut av organisasjonene. *Nå er hele verden fanget ved hjelp av den gamle klassiske diabolisme.* Nå kan «statens» maktmisbruk og propaganda-monopol foregå uten at det kan angripes. Hele pressen er kjøpt og betalt. *Og hele det kostelige radiosystem, som skulle ha vært åndslivets naturlige domene, er nå i hendene på maktjegerne, profittjegerne og alle satanismens håndlangere.*

Selv ikke det tyske folk har ennå oppdaget hvorledes det gikk til at proletarfilosofien innfanget hele Luthers Tyskland. Man er ikke kommet lenger enn til å se med forbitrelse eller avsky - eller begeistring på at nazilederne blir dømt og hengt! Det må jo enten være disse som er de skyldige, eller det må være de alliertes statsmenn (av samme ånd og livssyn) som er djevlene! Det faller ennå ingen tysker inn, at alle tyskere, amerikanere, russere og englendere har en felles fiende, *løgner om livet?* Og løgner om livet er jo bare et abstrakt begrep. Og dette abstrakte begrepet kan jo ikke utrette noe - uten i det ene tilfelle at enten tyskere, eller amerikanere, englendere eller russere vil la seg besette av livsløgner og utrette hva den krever av dem? Aller best går det hvis hele verden aksepterer de samme livsløgner og organiserer det virkelige og

usanne og får massene til å tro på løgn og å realisere dem. Da går det best! «Da er verden ikke blitt så god som den burde være». Sa Fanden og lo.

Det kunne selvsagt være meget mere å si m.h.t. hvilke de krefter egentlig er, som bestemmer over massenes vilje til å delegere sin frihet og selvbestemmelse til henholdsvis maktjegere og profittjegere. Men det ville her føre for langt.

Hovedsaken er, at vi her merker oss, at det er *det syn som menneskene har på seg selv og på samfunnet - og på «penger» og «stat», som alle ting og forhold avhenger av. Dette er ikke «animisme».*

Da man i vår tid opplever at både vitenskap, kirken og ellers hele folkeveiledningen *offisielt benekter åndsmakten som realistisk, og fornekter «livssyn» og «livstro» som det primære, (som i all hemmelighet styrer verden og massenes og individenes vilje)*, og forsikrer at «enhver tilist blir salig i sin tro» og følgelig forkaster troen på åndsmakten som en foreldet «overtro» eller «animisme», så er det klart at makthavere og profittjegere uantastet kan spille med alle levende og godtroende menneskers livsskjebne og vitaleste interesser *uten å bli avslørt* eller forstyrrt i sitt narrespill og i sin kjempesvindel.

Gud og satan fremstilles ikke mere som allmektige åndsmakter, men

som tenkte, lunefulle og mystiske «personer» eller «figurer», som det blir et rent privatanliggende - ikke altså en samfunnssak eller en *livsskjebnesak* å tro på eller å forkaste.

(Det er typisk i alle folks primitive og infantile gudsdyrkelse å tenke seg Gud - ikke som ånd, men som en mann. At jødene også tenkte slik, fremgår tydelig av Jesu ord i Johs. 5,37)

Nå for tiden - likesom i tiden før Luther, fremstiller man «himlen» og «helvede» enten som to «steder» hinsides død og grav - langt borte i det blå, eller *som meget usannsynlige steder, som det slett ikke engang ville være kledelig for Vår Herre, «humanisten», å opprettholde. At himmel og helvede er tilstander meget nær ved*, er det ingen som tenker seg muligheten av, fordi verden er ført tilbake til en tilstand av åndelig *bevisstløshet*.

«Man må endelig ikke blande sammen religion og politikk.» Og det vekker en stor og utbredt forbitrelse, hvis noen allikevel hevder at bibelen er sosiologi eller samfunns-lære, som ikke handler om livet hinsides kirkegården, men tvert om handler om den menneskelige egenart og *om menneskenes enorme risiko og sjanser her på jorden som de levende åndsmaktenes boliger eller «templer», som vi faktisk er.* (Se eks.vis 1. Kor. 3,16)

At både maktjegerne og profittjegerne i virkeligheten meget godt kjenner til at det er menneskenes

livsbilder og tenkemåter som bestemmer om *maktjegerne* og *profittjegerne* og *styresmennene* skal beholde sin makt og innflydelse, fremgår i virkeligheten meget tydelig derav at de alltid allikevel vil ha «makten» også over kirke, skole, presse, vitenskap, radio og kunst - *med andre ord også «styre» folkeveiledningen.* Men dette benekter de selv - og gir seg selv ut for å være både «demokrater», «liberale», «humane» og «indifferente» osv. Hitler påsto endog at det aller mest humane var å bruke de aller mest hensynsløse og rasjonelle mordvåpen overfor alle og enhver som motsatte seg hans livsfornting og krav på makten og ufeilbarligheten. Og alle de naive, enfoldige og godtroende tyskere gikk på limpinne i håp om selv å få mere makt og mere profitt. Det tragiske er bare at den øvrige verden både i øst og vest tror godt om sine maktjegere og profittjegere og derfor går i ganske samme folkefelle som tyskerne.

Dette proletarfilosofiske livsbilde har hele verden i sin vold og det slipper ikke gjerne sitt strupetak på menneskeheten før hele verden ligger i ruiner og likhaugene er blitt så store at de dekker alt levende. *Løgner* er reaksjonær og destruktiv fordi den dreper. *Sannheten* er konstruktiv nyskapende, fordi den befri og tilgir.

Åpent brev til Lars Sponheim

Av Erik Strand

I februar 04 foregikk det en debatt på Venstres debattforum på internett - "Talerstolen" - som neppe har sett sin like på Venstres internettside. Debatten startet med mitt innlegg 05.02. og ble avsluttet med mitt innlegg 28.02. I debatten satte Venstres organisasjonssjef Runolv Stegane frem flere usanne påstander. Påstandene er i seg selv alvorlige nok, men det er spesielt den alvorlige sammenheng påstandene figurerer i, som gjør at partiet Venstre må gå ut og ta avstand fra de påstander partiets organisasjonssjef har satt frem. Jeg begynner med å beskrive bakgrunnen for diskusjonen på "Talerstolen".

Undertegnede er styremedlem i Folke-Aksjonen Mot Psykiaternes Overgrep (FAMPO). Leder i FAMPO er Dag Hiåsen, bosatt i Sigdal kommune, hvor Stegane etter siste valg ble ny varaordfører. Hiåsen har i en årrekke arbeidet med å representere mennesker som er blitt utsatt for urettmessig tvangsinnleggelse, andre overgrep innen psykiatrien eller påviselig ikke-rettsstatlig rettsutøvelse. Hiåsen har selv blitt utsatt for tvangsinnleggelse på bevitnet løgngrunnlag, eklatant forskjellsbehandling ved sosialkontoret, sjikanering i tilskrivninger fra kommunalt hold, samt rene terrorhandlinger fra den lokale mafia (noe han bevitner i sin rapport, som jeg snart skal komme tilbake til).

I perioden april - september 2000 trykket lokalavisen Bygdeposten flere artikler om hva Hiåsen kunne dokumentere av maktmisbruk i Norge. Eksempelvis stod det i artikkelen "Den siste Sovjet-staten" om at Sunnmøre politidistrikt krevde at Kåre Torvholm og Oddmar Remøy, begge med plettfritt rulleblad, skulle underlegges mentalobservasjon. Kåre Torvholm var sentral i arbeidet med å avdekke økonomisk og økologisk kriminalitet innen norsk fiskeriering. I artikkelen "Tvangsinlagt uten grunn" kunne man lese om en kvinne fra Bærum som ble utsatt for frihetsberøvelse tre ganger uten at der forelå innleggelseserklæring.

I september ble Bygdepostens redaktør, Irene Mjøseng, suspendert. Hun ble senere oppsagt og gikk til sak for usaklig oppsigelse. I rapporten "Ytringsfrihetens pris i Det skjulte Norge" dokumenterer Hiåsen ikke bare at to rettsinstanser, Drammen byrett og Borgarting lagmannsrett, begikk en rekke kriminelle handlinger i saken (falsk forklaring, underslag av fremført bevismateriale), men også at dette ble gjort med kriminelt forsett.

"Ytringsfrihetens pris i Det skjulte Norge" omhandler mere enn Bygdepost-saken. Hiå-

sen viser ved å sitere rettslige dokumenter at de samme ikke-rettsstatlige virkemidler er blitt brukt i Kvæningen-saken (hvor Svanhild Jensen er blitt fratømt omsorgsretten for sine to barn). Og i siste utgave av "Ytringsfrihetens pris i Det skjulte Norge" tar Hiåsen for seg de påstander Stegane har plantet ut på Venstres internettside. Du kan lese "Ytringsfrihetens pris i Det skjulte Norge" på <http://uprootmedia.org/f.html> eller du kan få rapporten fra FAMPO.

I oktober 2003 tok Hiåsen kontakt med påtroppende varaordfører Stegane via telefon og brev. I en tilskrivelse til ordfører og varaordfører anvendte Hiåsen ordet dobbeltrolle på en måte som for Stegane ble gal, samt kom i skade for å titulere Stegane som "organisatorisk leder for partiet Venstre" i stedet for det korrekte "organisasjonssjef". Stegane svarte i brev av 27.01.04, med kopi til ordfører, rådmann og revisor/kontrollutvalget: "Du som beskylder andre for løgn, bør være varsom med å slå om deg med påstander som ikke er verdt det papiret de er skrevet på". Med i samme brev, undertegnet av Stegane som varaordfører, fulgte insinuerende og tendensiøse uttalelser. Stegane viste til et omtalt skattekrav og Hiåsens plikt som borger og skrev: "Det holder ikke å referere til at du, i en annen sammenheng, føler deg dolka i ryggen av Sigdal kommune". Et annet sted skriver han: Du uttrykker deg med stor grad av sikkerhet og prøver å gi inntrykk av at du kan mye om samfunnsspørsmål".

"I et innlegg på Talerstolen 05.02 gav jeg uttrykk for at det passet dårlig for en varaordfører som har profilert seg som en opprydningens mann, å uttrykke seg slik i offentlig dokument, med uttrykk som "føler deg dolka i ryggen" anvendt om påviselig kriminalitet. I innlegget redegjorde jeg kort for hva Hiåsen var blitt møtt med fra Sigdal kommune, Bygdepost-saken og den foreliggende utgave av "Ytringsfrihetens pris i Det skjulte Norge". Svaret lot ikke vente på seg. Stegane skrev 06.02 at han registrerte at jeg hadde gitt ham det glatte lag for at han ikke hadde villet gå inn i Hiåsens skattesak. Videre skulle jeg ha bedt varaordfører Stegane om å instruere sin partifelle Anne Kristi Marken i hennes stilling ved Sigdal kommunekasse. Og både Hiåsen og undertegnede ønsket tydeligvis yrkesforbud for politikere.

Alt dette var oppspinn. Jeg hadde t.o.m. presisert at jeg var klar over at Stegane verken skulle eller kunne gå inn i saker som gjaldt Hiåsens forhold til den kommunale forvaltning. Stegane hadde flere påstander på lur, også om

Bygdepost-saken: "Du [Strand] som er opptatt av dobbeltrolle burde ha fått med deg at Hiåsen var kilde til noen av redaktørens feilvurderinger. Deretter opptrådte han som fullmektig og advokat for redaktøren i rettsystemet. Det var neppe lurt å la være å møte opp i det avgjørende rettsmøtet og dermed få uteblivelsesdom, tapt sak og samtidig ha et tungt ansvar for at en ung redaktør fikk store problemer". Om "Ytringsfrihetens pris i Det skjulte Norge" skrev Stegane: "Når det gjelder rapporten "Ytringsfrihetens pris" er jeg mildt sagt lite imponert. I rapporten oser det med påstander om for eksempel overvåkning. Historiene er ganske fantasifulle".

Disse påstandene var ikke vanskelige å tilbakevise. Med tilhenvendelse til rapportens vedlegg kunne jeg opplyse om at retten nektet Hiåsen å opptre som prosessfullmektig, og at Hiåsen og redaktøren møtte opp i retten. Hvilke feilvurderinger Hiåsen skulle være kilde til, kunne ikke Stegane gjøre rede for. Det eneste som stod om overvåkning i utgaven av "Ytringsfrihetens pris i Det skjulte Norge" som jeg gav til Stegane i 2003, var noen sitater fra Oddmund Hammerstads bok "Oppgjør med maktspill og overgrep i de hemmelige tjenestene" og et leserinnlegg av Radio Modums redaktør Magne Grønland, samt en påstand fra Bygdeposten A/S' advokat. Ordet overvåkning var rett og slett ikke brukt.

Registrer hvilken personkarakteristikk av Hiåsen man får ved å sette sammen Steganes ikke kun usanne påstander, men påviselig uriktige erklæringer (jfr. straffelovens bestemmelser): En advokat som ikke møter opp i retten og dermed har et tungt ansvar for at en ung redaktør får store problemer. Og som i tillegg skriver en rapport som oser med fantasifulle historier om overvåkning.

20. februar skrev Hiåsen et innlegg på Talerstolen hvor han mere utførlig tok for seg påstandene Venstres organisasjonssjef hadde plantet ut på Venstres internettside. Det var da debatten for fullt begynte. I alt 13 debattanter var involvert, med varierende grad av saklighet. Jeg starter med å gjengi Steganes finaleutblåsning 26.02 kl. 00.46.46: "Dette er en trist historie som kunne vært unngått dersom hun [redaktør Mjøseng] ikke hadde latt seg hjernevaske av personer som opptrer som relegiøse fanatikere med monopol på den rette lære. Det er trist at Erik Strand, cand. Scient (ifølge Hiåsen) går i samme fella".

Mens Stegane slår om seg med påstander om hjernevask, nøyde Borgarting lagmannsrett seg med å hevde at redaktøren hadde latt seg påvirke av FAMPO/Hiåsen. Lagmannsret-

tens begrunnelse for dette var ene og alene at "I denne saken fremstår det for lagmannsretten som åpenbart.". Åpenbaring som rettslig grunnlag.

I samme innlegg skriver Stegane ryddig: "Jeg ser at du hevder å ha måttet korrigere meg. Dine påstander blir ikke mer troverdige av den grunn. Faktum er at jeg etter det jeg nå opplever, ikke kan feste noen lit til det Hiåsen og du skriver. Du [Strand] tar virkelig kaka når du ikke vil diskutere det faktum at Hiåsens hensikt var å få meg til å gripe inn i hans skattesak. Dette gjør du til tross for at Hiåsen i brev av 09.10 viser til telefonsamtalen og nevnte skattesak! Jeg har ikke i mine 20 år i lokalpolitikken opplevd maken til frekthet. Det forteller også noe om troverdigheten til personer som mener å være i stand til å avsløre "det skjulte Norge".

Det er fint å kunne ty til avansert argumentasjon når man skal forsvare egne løgner: "Jeg ser at du hevder å ha måttet korrigere meg. Dine påstander blir ikke mer troverdige av den grunn".

28.02 så jeg meg nødt til å sitere hele Hiåsens brev av 09.10.03 på Talerstolen. Der kunne man ikke lese et ord om at Stegane skulle gå inn i noen skattesak. Det faktum som var Hiåsens hensikt, og som var det frekkeste Stegane hadde opplevd gjennom 20 år i lokalpolitikken, stod rett og slett ikke i brevet Stegane tilhenviste. Da ble det stille fra Talerstolen. Ingen flere innlegg i føljetongen "Steganes påstander" dukket opp.

Stegane har en sentral stilling - organisasjonssjef - i partiet du er leder for. Og sine beskyldninger har han lagt ut på det forum som er partiets eiendom. Det er påtagelig at desinformasjon, uriktige erklæringer og grove personangrep mot en person som uredt har påvist ytringsknebling og justismord, blir satt frem av en administrativ leder i det parti som har justisministerposten.

Ikke bare er det i følge straffeloven er en alvorlig sak å sette frem usanne påstander av den karakter Venstres organisasjonssjef har lagt ut på www.venstre.no. Ytterligere alvorlig er dette henvist til hva dette gjelder. Er det Venstres ærend å sette ut usanne beskyldninger mot en som uredt har dokumentert justismord og ytringsknebling? Er du positiv eller likegyldig til sverting av kampen for menneskerettigheter i Norge? Hvis ikke forventer jeg at du både tar kontakt med FAMPO og offentlig går ut mot de påstander Venstres organisasjonssjef har satt frem.

Kjære Mullah Krekar

Du representerer alt vi har forsøkt å kvitte oss med i Norge de siste 300 årene. Derfor er vi mange som kunne tenke oss å løfte deg litt.

Kommentator KATHRINE AS-PAAS

(fra Aftenposten 2.mai 2004)

Jeg skriver til deg, og alle andre små og store mullaher, for at dere skal skjønne hvorfor vi er så sinte på dere. De sier du er en intelligent mann - belest og bereist - og jeg regner derfor med at du forsøker å forstå hva jeg mener.

Vi har vårt å stri med her i landet, tro meg. Vi er bortskjemte og suture-

te, misunnelige og smålige - sannsynligvis fordi vi er en purung nasjon som er blitt rik over natten. Vi er dessuten blitt behandlet som unger av Sverige og Danmark i så lang tid at vi oppfører oss som unger. Blitt krenket til underlegenhet, om du vil.

Men vi har da fått til noe. Vi får nå lov til å gå kledd som vi vil, si hva vi vil og bli inspirert av hvem vi vil nesten uansett kjønn (vi jobber stadig med den saken) og nesten uansett seksuell legning (bare snakk om tid her også). Hvis vi nordmenn har noe som helst å være stolte av, så må det være idealet om denne typen likeverd.

Men friheten har sin pris. Mange tror for eksempel at likeverd betyr likhet, og kjemper for at alle skal være like. Denne misforståelsen har

skapt mye unødvendig bråk, men vi begynner å få bedre grep om forskjellene - kanskje til og med like dem, og bruke dem. En annen ulempe er at vi må tåle overdoser av sex i det offentlige rom, men det er tross alt bedre enn den seksuelle skammen som tidligere har ødelagt så mange menneskeliv.

Og så kom du. Som et gufs fra en mørk og kald hule. Godt plassert øverst i et strengt hierarki med presser på toppen og kvinner på bunnen. Du kom som en påminnelse om alt vi ønsker å befri oss fra. Mentale krenkelser, undertrykkelse og fundamentalisme. Kan du forstå at innpakkede muslimske kvinner kan virke provoserende? Norske kvinner har nylig sprenget seg ut av skautet. Begynner så smått å bli tatt på alvor

i det offentlige rom. Kan du begripe at vi blir motløse når dine kvinner ikke engang får lov til å delta i debatter? Mange av dem får ikke engang lov til å lære seg norsk av sine helt private mullaher. Dette er ikke bare provoserende. Det er et stort samfunnsproblem.

Jeg må innrømme at jeg er oppriktig redd for at de kreftene du representerer, skal vokse seg sterke i det landet jeg bor. At undertrykkelse og religiøs fundamentalisme igjen skal feste sitt stramme og mørke grep om Norge.

Det er helt forståelig at du ble rassende da Shabana Rehman løftet deg tirsdag kveld. Det var skikkelig dårlig gjort. Du hadde ikke bedt om det, du er mann og du er muslim. Det sier seg selv at du ble sint. Men det var

fryktelig morsomt, og helt nødvendig.

Morsomt nettopp fordi hun krenket deg. All skikkelig humor hviler på krenkelsen. En komiker gjør enten narr av seg selv - eller av noen andre. Å tulle med seg selv er alltid lov. Å tulle med andre er også lov så lenge man tøyser oppover. Så lenge man tulle med folk som befinner seg høyt oppe i hierarkiet, om du vil. Og der befinner jo du deg, til tross for at du er en minoritet i Norge og har nesten alle mot deg. Du er mullah, og høyere er det visst vanskelig å komme i den muslimske verden.

Shabana Rehman er kvinne, og langt under deg i ditt hierarki. Derfor er det morsomt når hun løfter deg.

■ forts. neste side

Innlegg hentet fra FAMPOS hjemmeside:

Statsministerens nyttårstale

Nok en gang har vår kjære statsminister tatt opp temaet mobbing. Beklager, Kjell Magne, men jeg har min begrunnede tvil om seriositeten i ditt korstog mot mobbing. 21. juni 2000 sendte Radio Modum første program i serien "Det skjulte Norge". Der ble det avspilt en tape som viste hvilken fremferd menneskerettsforkjemperen Kåre Torvholm møtte da han ringte ditt kontor i din første statsministerperiode for å fortelle om drapstrusler mot barnebarne hans

Torvholm måtte registrere at telefonrøret var blitt lagt på ved statsministerens kontor. Han ringte sentralbordet og ble igjen satt over til sekretær Inger Andersen. "Oslo Renholdsverk" var svaret han fikk. At denne samtalen raskt ble avsluttet, burde ikke overraske. Torvholm ringte opp ditt kontor en tredje gang, og hun som svarte "Oslo Renholdsverk", var igjen blitt sekretær Inger Andersen ved statsministerens kontor.

Mobbing er mildt uttrykt om denne type fremferd. Kampen mot mob-

bing kunne du ha startet på ditt eget kontor. Tidligere stortingsrepresentant Marie Lovise Widnes (SV) fra ditt eget fylke har i sin bok "Fragler, finst dei" viet omfattende plass til Torvholms arbeide for fiskerne og mot kriminalitet. Din tidligere statsråd Gudmund Restad gikk som stortingsrepresentant ut med støtte til Torvholm og brukte hans materiale til å rette opp at Stortinget var blitt feilinformert. Hvor har du vært?

Torvholm lever ikke lenger, så overfor ham kan staten ikke gjøre opp. Men det finnes nok av dem som utsettes for mobbing og terror. Mens enkelte andre er blitt tildelt betydelige beløp fra Sigdal sosialkontor, får Dag Hiåsen kun minstesatsen. Flere ganger er han blitt fratatt også det. I en rettsstat ville han ikke vært sosialklient. Jeg sitter på skriftlige bevisninger, bl.a. fra en hederlig psykiater, som viser at han ble tvangsinnlagt med bakgrunn i blanke løgner i 1992. Og du skal få lese den absurde begrunnelsen Sigdal sosialkontor gav skriftlig for ikke å ville møte Hiåsen sammen med tre vidner.

Hva Hiåsen er blitt møtt med av det lokale etablissement, er ille nok. Hovedproblemet er at når han som formann for Folke-Aksjonen Mot Psykiaternes Overgrep (FAMPO) over år har stått på for å representere mennesker som er blitt utsatt for psykiatriske eller rettslige justismord, da rammes også disse. Noe av det Hiåsen har kunnet dokumentere, bl.a. ved å sitere offentlig utstedte dokumenter, skrev lokalavisen Bygdeposten om i 2000. det var før Drammen byrett og Borgarting lagmannsrett hjalp til med å få redaktøren fjernet. Det siste kan du lese om i Hiåsens rapport "Ytringsfrihetens pris i Det skjulte Norge"

Hvis du eier anstendighet, stiller du i et møte med Hiåsen og samarbeidspartnere for å gå gjennom dokumentasjon av grove ikke-rettsstatlige forhold i Norge. I det møtet bør din kollega Odd Einar Dørum være en selvskreven deltager.

Med hilsen
Erik Strand

ANONYME BETRAKTNINGER

Vanligvis kommenterer jeg ikke anonyme avisinnlegg i Avisa Nordland. Men signaturen som påstår at jeg er Pol Pot-forsvarer og det som verne er, tar fullstendig feil. Jeg har aldri vært medlem av noe politisk parti, verken på høyre- eller venstresiden, og støtter heller ikke noe politisk parti. Men det har hendt seg at jeg har stemt både til høyre og til venstre i forbindelse med kommunevalgene.

Jeg er blitt kalt mye rart gjennom årene. Min roman "Stormnatt" førte til så forskjellige bokanmeldelser at jeg i en av dem ble karakterisert som en religionsforaktende kommunist og ateist til en annen der jeg ble beskrevet som personlig kristen fordi jeg hadde tatt opp Jesu gjenkomst på en slik spesiell måte.

Som Amnesty-medlem var jeg tidlig med på protester mot Pol Pot-regimet. Når det gjelder folkemordforbrytelsene i Kambodsja var det bemerkelsesverdige taust i lang tid både fra venstre- og høyresiden i norsk politikk - slik det var i forbindelse med folkemordet i Rwanda og det som nå skjer i Sudan.

Når USA går til en folkerettslig invasjon av et annet land og nå oppfører seg mot irakiske krigsfanger slik Saddam-regimet gjorde i samme fengselsbygg, samt at USA ensidig støtter Israel i sin FN-stridige okkupasjon av palestinske områder, må det være fullt tillatt å komme med kritiske innlegg uten å bli kalt venstresosialist eller liknende. Eller fordi jeg kritiserer Israel blir kalt antisemitt.

Jeg har alltid vært opptatt av amerikansk historie og USA har vært et land som jeg er og har vært oppriktig begeistret for. Har vært i USA en rekke ganger, sist i forbindelse med min research før skrivingen av romanserien Sjamanens rike, som bygger på den samiske utvandringen til Alaska i 1894 og 1898, og har dessuten mange venner i en rekke stater "over there" (California, Idaho, Minnesota, Washington osv). Jeg har f.eks. en interessant debatt gående med borgermesteren i Nome (som jeg møtte sommeren 2000) ang. amerikansk utenrikspolitikk via epost. Dette betyr at jeg ingenting har i mot det amerikanske folk, men derimot Bush-administrasjonens maktarrogante utenrikspolitikk som fører til USAs alenegang i verden. (Bush: "Vi skal spre Guds frihet i verden", "De som ikke er for oss, støtter terroristene" osv.)

Israels venner bygger, i motsetning til meg, sin begeistring for et land på at man aldri skal kritisere Israels politikk. Det er etter mitt syn et falsk vennskap.

DOJ

Derfor var det nødvendig at hun løftet deg. Det er den ydmykede privilegium å tulle med deg - teste selvhøytideligheten din. Og for en test det ble! Du snakket plutselig norsk!

Du tar så stor plass, mullah. Du får så mye oppmerksomhet, og vi forstår ikke helt hvorfor. Du er en tidligere geriljaleder. Har vært sikket både for medvirkning til drapsforsk og terrorbombing, riktignok uten å bli dømt, men du har indirekte bragte terroren til Norge.

Og så gir du ut bok. En selvbiografi, der du skriver at muslimer «over hele verden må arbeide for å opprette et rent, islamsk styre som representerer religionen på en sann måte». Blant de islamske lærde du fremhever som særlig inspirerende og betydningsfulle for deg, finnes også slike som har heltestatus hos

Afghanistans Taliban-ledere. Er det rart vi blir redde? Og sinte? Her har du flyktet til et fredelig europeisk land fra et islamsk land i oppløsning, og så kommer du med hellig krig i bagasjen. Er det slik dere belønner gjestfrihet der du kommer fra?

Samtidig nyter du vår frihet. Du fråter i tale- og trykkefrihet. Gjerner deg bak rettssikkerhet og leker med pressen. Kan dette være den samme friheten som du så åpenbart forakter?

Har du lagt merke til at det nesten bare er kvinnelige journalister som har kommentert løftingen på Smugget? Det er fordi vi kjente den løftingen direkte på kroppen. Det var som å løfte selv. Som «å kle av hele den mannlige selvhøytideligheten med et eneste grep», slik Dagbladets

elegante kommentator Sissel Benneche Osvold formulerte det torsdag.

Kan du skjønne dette? Kan du forstå hvor fordummende og bortkastet det er å bruke verdifull tid på å rive oppblåste mullaher ned fra pidestaller? Kan du fatte hvor ydmykende det er å bli undervurdert av middel-mådige ledere og statusmonstre? Det er klart du skjønner dette. Du vet bedre enn de fleste hva ydmykelse er. Du har måttet flykte fra undertrykkelse i ditt eget land.

Kjære mullah Krekar. Jeg håper du leser dette, og jeg håper du forsøker å forstå.

Ha en fredelig vårsøndag.

Far...hva er en terrorist?

David Campbell (forfatter fra Melbourne, Australia)

Selv et barn kan forstå forskjellen mellom godt og ondt.

Far...hva er en terrorist?

Vel, ifølge Oxford Dictionary så er en terrorist «en person som bruker vold og frykt for å oppnå politiske mål». Noe som betyr at terrorister er meget onde menn og kvinner som skremmer vanlige folk som oss, og som ofte til og med dreper dem.

Hvorfor dreper de dem?

Fordi de hater dem og landet deres. Det er vanskelig å forklare...det er bare slik det er. På grunn av forskjellige årsaker er mange mennesker i verden fulle av hat.

Slik som dem i Irak som kidnapper folk og sier at de vil drepe dem hvis ikke soldatene forlater landet?

Akkurat! Det er en ond ting som kalles «utpressing»! Disse uskyldige menneskene er gisler, og terroristene sier at hvis ikke regjeringene gjør som de vil, så blir gislene drept.

Så det var utpressing da vi sa at vi ville angripe Irak og drepe uskyldige mennesker hvis de ikke fortalte oss hvor alle våpnene deres var?

Nei! Vel...ja, jeg antar det. På en måte. Men det var et «ultimatum»...kall det «god» utpressing.

God utpressing? Hva er det?

Fordi det er gjort av gode grunner. Disse våpnene var meget farlige og kunne ha skadet masse mennesker over hele verden. Det var meget viktig å finne dem og ødelegge dem.

Men far...det fantes ikke noen våpen der.

Sant nok. Vi vet det nå. Men vi visste det ikke på den tiden. Vi trodde de var der.

Så da var det feil å drepe alle disse sivile irakerne?

Nei. Det var tragisk, men vi reddet også mange liv. Vi måtte hindre en virkelig ond mann kalt Saddam Hussein i å drepe en mengde vanlige irakere, skjønner du. Saddam Hussein kunne sitte ved makten fordi han ga ordre som førte til at tusener av mennesker ble mishandlet eller drept. Mødre og fedre. Selv barn.

Slik som den gutten vi så på TV? Han som fikk sprengt vekk armene av en bombe?

Ja...akkurat som ham.

Men det var vi som gjorde det. Betyr det at lederne våre er terrorister?

Herre Gud, nei! Hvordan fikk du den ideen? Det var bare en ulykke. Uheldigvis blir også uskyldige mennesker skadet i en krig. Man kan ikke vente annet når man slipper bomber over byene. Ingen vil at dette skal skje...det er bare slik det er.

Så det er egentlig bare soldater som skal bli drept i kriger?

Vel, soldater er opptrent til å kjempe for fedrelandet. Det er jobben deres, og de er veldig modige. De vet at krig er farlig og at de kanskje kan bli drept. Så snart de har fått uniformen på seg, så er de blitt krigsmål.

Hva slags uniformer er det terroristene har på seg?

Det er det som er problemet... de har ikke uniformer! Vi kan ikke skille dem fra andre sivile. Vi vet ikke hvem vi kjemper mot. Og det er grunnen til at så mange uskyldige mennesker blir drept...terroristene følger ikke krigens spilleregler.

Er det spilleregler i krig?

Å, ja. Soldater må bære uniform. Og man skal ikke plutselig angripe noen unntatt hvis de har gjort noe mot deg først. Da kan du forsvare deg selv..

Så det var derfor vi angrep Irak? Fordi Irak angrep oss først og vi bare forsvarte oss?

Nei, det var ikke akkurat slik. Irak angrep oss ikke...men kunne ha gjort det. Vi bestemte oss for å slå til først - i tilfelle Irak brukte slike våpen som vi snakket om.

De våpnene de ikke hadde? Så vi brøt krigens spilleregler?

I ordets rette forstand, ja. Men...

Så hvis det er slik at vi brøt reglene først, hvorfor er det ikke da OK at disse menneskene i Irak, som ikke bærer uniform, bryter spillereglene?

Vel, det er ikke det samme. Vi gjorde det rette da vi brøt reglene.

Men far...hvordan vet vi at vi gjør det rette?

Våre ledere...Bush og Blair og Howard...de fortalte oss at det var det rette. Og hvis ikke de vet det, hvem kan ellers vite det? De sa at noe måtte gjøres for at Irak skulle bli et bedre sted å være.

Jeg tror det var slik, men jeg vet det ikke sikkert. Uskyldige mennesker blir fremdeles drept og kidnappinger er forferdelige saker. Jeg synes synd på familiene til de stakkars gislene, men vi kan rett og slett ikke gi etter for terroristene. Vi må være bestemt.

Ville du si det samme hvis jeg var fanget av terrorister?

Eh...ja...nei..., dette var vanskelig...

Så du ville la meg dø? Er du ikke glad i meg?

Selvsagt! Jeg er veldig glad i deg. Det er bare det at dette er meget kompliserte greier og jeg vet ikke hva jeg ville ha gjort...

Vel, hvis noen angrep oss og bombet huset vårt og drepte deg og mamma og Jamie, da vet jeg hva jeg ville ha gjort.

Hva da?

Jeg ville ha funnet ut hvem som gjorde det og drept dem. Uansett på hvilken måte. Jeg ville ha hatet dem for all evighet. Og så ville jeg ha satt meg i et fly og bombet byene deres.

Men...men...du ville ha drept en masse uskyldige mennesker.

Jeg vet det. Men det er krig, far. Og det er bare slik det er, ikke sant?

(oversatt av DOJ)

Fra Fædrelandsvennen:

Er det en slik verden vi vil ha?

Harald Synnes,
Kristiansand

Liberalisering. Overskriften er hentet fra Eva Jolys siste bok. Spørsmålet angår såvel vårt eget samfunn som den verden som omgir oss. Konsekvensene av den lovpriste liberaliseringen vi gjennomlever kan avleses i FNs og Verdensbankens statistikker. De forteller at så sent som i 1970 utgjorde omsetningen av varer og tjenester på verdensbasis mer enn 90 prosent av de kapitalbevegelser som ble registrert. I dagens situasjon utgjør den tilsvarende omsetning mindre enn 5 prosent av de samlede kapitalbevegelser. Det meste er ren pengeflytting – uten ansvar for noen verdiskapning.

Globaliseringen blir omtalt som en utvikling som skal gagne alle. Mon det? Eva Joly ser globaliseringen helst som et ledd i de rikenes og grådighets spill for å grave til seg mest mulig. Erfaringen så langt bekrefter i høy grad det budskap som framkom for et par år siden i boka til de to tyske journalistene Hans Peter Martin og Harald Schumacher: Globaliseringen, en trussel mot demokrati og velferd.

Det dreier seg til dels om spill

med lånte penger. Når spillet fra tid til annen ender i konkurser, er det i praksis det enkelte samfunn og den jevne mann som får betale regningen. De ansvarlige for tvilsomme spekulasjoner står sjelden ribbet tilbake.

Hvorfor er det egentlig så viktig å internasjonalisere næringslivet? Kan noe av svaret være at det alltid er mulig å få til økonomiske transaksjoner som er lønnsomme for beslutningstakerne på begge sider – men en belastning for de mange og fellesskapet? Det er lett nok å se det urimelige når en fiskebåtredde selger båten sin med kvote og et par dager senere kjøper igjen den samme båten uten kvote – med en fortjeneste på flere hundre millioner. Når tilsvarende transaksjoner foregår mellom flernasjonale selskaper blir konsekvensene mindre synlige.

Utviklingen fremmer alt annet enn solidaritet og fellesskapsansvar. I rike Norge bør følgende forhold gi grunn til ettertanke: De nasjonale økonomiske regnskap som foreligger fra Statistisk Sentralbyrå (SSB) viser at om vi de siste fem år hadde tatt 40 milliarder fra veksten i vårt privatforbruk – og anvendt det meste på skrantende offentlige formål, så hadde det likevel stått igjen mer til vekst i vårt privatforbruk enn noe

annet europeisk land har hatt rom for.

Dette kan gjerne holdes opp mot de knapphetssituasjoner som de aller fleste kommuner opplever på helt sentrale forvaltningsområder. Det saktens er ille nok at politikere både lokalt og sentralt bevilger seg lønn og pensjoner som ligger langt over den pris som betales for den jevne manns arbeidskraft. Men dette er likevel en beskjeden del av årsaken til de problemer kommuner og fylkeskommuner har med å holde budsjetttrammene.

Skjevheten i levekårsutviklingen er ellers et typisk trekk i bildet. Tall fra SSB viser at i løpet av de siste 15 år har den nederste 10 prosent av inntektstakerne hatt en lønnsvekst som ikke engang dekker prisstigningen (cirka 16 prosent), mens den øverste 10 prosent av inntektstakerne har hatt en formidabel vekst (cirka 70 prosent). OECD-statistikk viser dessuten at de fleste europeiske land har en høyere effektiv beskatning av såvel arbeids- som kapitalinntekt enn det Norge har. Det er den flate beskatningen – skatt uten noen fordelings effekt – hvor Norge topper listen.

Ønsker vi fortsatt å ha et samfunn som har plass for alle – og bruk for alle? Det vil i så fall kreve en helt annen politisk vilje til å satse på fellesskapet. Det er vel og bra å være streng i forvaltningen av offentlige midler. Men det må aldri bli noe alibi for å overse mennesker som er avhengig av samfunnets støtte og hjelp – i et samfunn hvor utviklingen av økonomi og teknologi skaper stadig nye former for sosial risiko. Vårt adelspreg har vært et samfunn med jevne levekår og et godt utbygget sosialt nettverk. Er vi i ferd med å undergrave slike verdier?

GUD ER STOR

Etter den bestialske halshuggingen av det amerikanske gisselet Berg direkte på TV, ropte gisseltakerne "Gud er stor" på arabisk.

Bush bruker samme meningsløse retorikk når han ber Gud om å beskytte styrkene i Irak - som bl.a. driver mishandling av irakiske fanger.

Hvis det er slik at Gud tar hensyn til slike groteske uttalelser, er det forståelig at en viss mann sa at religion er opium for folket.

Her er det visst mange som er dopet...

DOJ

Sommertreff 2004

blir arrangert på Stend Jordbruksskule. Den ligger 1,5 mil utenfor Bergen i landlige omgivelser. Gode bussforbindelser. Gode turmuligheter og badeplass i nærheten. Hordamuseet ligger like i nærheten. Teltplass.

Overnatting i dobbeltrom: 200 kr/pers/døgn
Middag: 150 kr per person
Frokost: 60 kr per person

Middagene som serveres på Stend Jordbruksskule er tradisjonell bondekost, der mest mulig av gårdens egne råvarer blir nytt.

Dato for treffet: 28/7 – 1/8

Følgende fordrag er klare:

Sverre Opsahl: Det skjer veldig mye positivt!
Rolf Sivertsen: Lokalsamfunn i utkant-Norge, hvordan kan de leve og ha det godt i sentraliseringen av næringslivet, det norske, det europeiske og det globale?

Anders Ryste: Frå budsjettisme til samf.re-

kneskap

Astrid Strømme: Det er mennesket som er problemet – det vanskelige samspillet

Gullteigen: Tittel ikke bestemt, men han kommer!

Flere andre foredragsholdere er aktuelle. Det blir sannsynligvis i alt 8 eller 9 foredrag.

Fredag 30. juli er satt av til kultur- og fridag. Buss er bestilt. Det blir en busstur rundt i Bergen med korte stopp underveis. Besøk i Astrids økohage og på keramikkverkstedet til Elisabeth Holt. Hun er utdannet keramiker, og har hatt flere utstillinger. Omvisning på Stend Jordbruksskule.

Programmet er foreløpig. Fullstendig program kommer i seinere utgave av Samfunnsliv.

Påmelding og info (fint med skriftlig påmelding)

Astrid Strømme

Indre Sødal 16

5098 Bergen

Tlf. 55 28 52 69/55 59 09 82

PS! Det er enda plass til de søstrene fra Ørsta. Kanskje de sammen ville si noe? Noe om hva de synest er viktig hos BDB? Ta kontakt!

Om Norge og fangetorturering

Av Hjalmar Markussen,
9373 Botnhamn.

I disse dager fylles medier over hele verden med reportasjer om amerikanske og engelske soldaters torturering av irakiske fanger. I USA og England skammer både folk og statsledere over det som har skjedd.

Mitt spørsmål er: Hva kunne vi fredselskende nordmenn bidratt med for å stoppe den fangetortureringen som nå skjer? Har ikke vi erfaring for hvordan riktig og human behandling av fanger skal skje i fangeleirer?

Selvsagt – hva har ikke vi?

Og hva mer? Behandlingsmetodene er utgitt i bokform.

Høsten 1946 kom forfatterinnen Marte Steinsviks bok «Frimodige ytringer» som i sin helhet var viet den behandlingen norske fanger fikk av norske nordmenn i norske fangeleirer etter at freden var kommet til Norge i 1945.

Det er til og undres over at ikke statsminister Bondevik, utenriksminister Petersen og/eller Erling Borgen & co forlenget har fått «Frimodige ytringer» oversatt til de språk verdens despoter behersker slik at de har kunnet bruke den til oppslagsverk for riktig fangebehandling.

Et avsnitt i boken er skrevet av den kjente Tromsø mannen Wilhelm Martinsen. Det er datert Fjellbygd, Tromsdalen, den 14/11 – 1945, og heter «Glimt fra fangeleiren på Sydspissen sommeren 1945». Innledningsvis skriver Martinsen at han selv har opplevd og sett det meste, og at han kan uttale seg under fullt rettslig ansvar. Han har ikke vært NS-mann og han har heller ikke nært sympatier for partiet.

Jeg tar med noen få olympiske smakebiter fra Martinsens beretning fra fangeleiren i Tromsø:

Da fangene ble oppstillet den første morgenen, gav leirsjefen, fenrik Storaas, følgende beskjed: «Vi skal fortsette der tyskerne slapp, bare meget verre. Den største glede for vaktene er å få skyte dere».

Natt etter natt ble fangene vekket av torturhungrige soldater. En natt kom 4 soldater på vinduet og skrek som ville hyener: «Skyt han der djevelen i den brune skjorta». Hver eneste dag ble fangene hundset og jaget som ville dyr, ja, til og med når de skulle på privetet måtte de springe av livsens krefter. Var en gammel og ikke greide å springe så fort som ønskelig, skrek sadisten Hageli: «Spring din djevel, ellers skal jeg fa'n skjære meg trykke deg

ned gjennom jorda».

Hver morgen var det torturgymnastikk. Den som ikke var kar til å utføre alt, slik det ble kommandert, fikk slag og magespark.

--- Uten det minste skinn av rett løp en vaktmann inn i en brakke og slo en eldre mann bent i ansiktet. Etterpå ble mannen kommandert ut. Her fikk han nye slag i ansiktet. Så måtte han springe rundt hele «Sydspissen» alt han var god for. Da det var gjort, måtte han tømme WC-kassene med bare hendene.

--- De ordene korporal Hagfors møtte opp med en søndagsmorgen, vil jeg ikke unnlate å nevne. Han sa, mens sadistisk djevelskap lyste av det sure ansiktet hans: «Jeg skal nå ha kommandoen her ute en tid, og dere skal fa'n skjære meg bli kjørt loks i helvete».

Fangene ble også kommandert i de mest sadistiske stillinger og fotografert.

Med bare hender og nakne armer måtte fangene bære og rulle opp piggrådbunter. En som hadde fått hender og armer rispet og revet av piggråd, ble senere på dagen kommandert på likgraving sammen med en del andre. Der grava lå var jorda vassjuk, og da likrestene skulle tas opp stod grava halvfull av vatn. Da den sårhendte fangen ble kommandert ned for å plukke opp likrestene vegret han seg, sår som han var. Han ble da puffet ned med geværkolbene. Til knes i likvatn måtte han med såre armer plukke opp liket, som viste seg å være en tysker. Da likrestene ble ført til sykehuset og vakhavende sykesøster – som stod med maske og hansker – fikk høre om framgangsmåten ved oppgravingen sa hun opprørt: «Jeg innser at dette er galt, men vi kan dessverre ikke gjøre noe».

Så langt «Frimodige ytringer», av Marte Steinsvik/Wilhelm Martinsen. Jeg skal ikke plage leserne med historier om fanger som ble torturert i likkister i ukevis og det som verre var.

Jeg sender denne artikkel også til Statsministeren, Utenriksministeren og formannen i utenrikskomiteen Torbjørn Jagland til fritt bruk når de reiser rundt i verden og belærer andre om menneskerettigheter og human fangebehandling.

Den går også til arbeiderpartihistoristen Jens Stoltenberg. Historiene er jo snacks fra Arbeiderpartiets storhetstid i Norge som han kan bruke til krydder i sine «morsomme» taler i lystige sosialdemokratiske miljøer i inn og utland

STUDIETUR OG STUDIETUR, FRU BLOM

Mens jeg var på research-tur i Finnmark i forbindelse med min nye bok om samisk utvandring til Canada på 1930-tallet, fikk jeg nyss om at et leserinnlegg i AN oppfordret meg til å reise på studietur - og bli lenge borte. Det er jo mange måter å angripe ytringsfriheten på...

Vedkommende leserbrevskribent bør kanskje selv ta seg en studietur til Israel og spørre den militære ledelsen der om hvorfor de drepte den 3 år gamle palestinske jentungen Rawan Abu Zeid med en kule i hodet lørdag sist uke? Man kan begynne å lure på hva det var den israelske drapsmannen ser i kikkertsiktet sitt? En potensiell kvinnelig selvmordsbomber?

Før studieturen kan vedkommende også merke seg at den israelske justisministeren Yusef Lapid sa at bildene av en gammel palestinsk kvinne foran sitt raserte hus, minte ham om hans egen bestemor foran huset som nazistene ødela under 2.verdenskrig. Dermed fikk han seg en skyllbøtte fra ortodokse jøder for sin, etter deres mening, smakløse Holocaust-sammenlikning.

DOJ, nettopp hjemkommet fra en studietur

Fædrelandsvennen onsdag 7. april 2004:

– Gjeninnføringen av dødsstraff i Norge

var i strid med Grunnloven og et klart brudd med den humanismen som hadde preget norsk rettspleie før krigen

Historikeren Lars-Erik Vaale har skrevet bok om hvordan den norske stat igjen tok i bruk henrettelse som straff, mer enn 40 år etter at Stortinget hadde fjernet dødsstraffen fra den sivile straffelov.

I «Dommen til døden», som nylig kom ut på Pax forlag, viser Vaale til at eksilregjeringen i London ble presset av Hjemmefrontens ledelse til å gjennomføre et strengere oppgjør enn den egentlig ønsket.

Den vanlige samfunnsdebatten ble suspendert som en følge av krigen. Det førte til at motstandsbevegelsen fikk stort gjennomslag for sine synspunkt når oppgjøret skulle forberedes, sier Vaale til Aftenbladet.

– Hjemmefronten kunne gjøre krav på å representere opinionen i Norge, og ingen kunne motsi dem. Den strafferettslige og kriminologiske ekspertisen som ellers ville preget en slik lovgivning, var fraværende. Oppgjøret ble forberedt i lukkede rom uten demokratisk påvirkning. Resultatet var at det kunnskapsregimet som hadde preget norsk straffelovgivning i over et halvt århundre, led nærmest sammenbrudd.

– Hvordan kunne det skje?

– Først og fremst fordi regjeringen og det gamle Stortinget hadde så svak politisk legitimitet. Gjeninnføringen av dødsstraffen var langt på vei deres kompensasjon for manglende nasjonal holdning. Det var et gjennomgående trekk ved oppgjøret at de som hadde lidd minst og kjempest svakest, gikk inn for de strengeste straffene. Den lave legitimiteten ble synlig da bare en tredjedel av det gamle Stortinget ble gjenvalgt høsten 1945. Med de nye representantene, som svært ofte hadde bakgrunn fra den aktive motstandskampen, økte motstanden mot dødsstraffen på Stortinget.

Bruker ikke «landssvik»

Vaale, som er knyttet til det store forskningsprosjektet «Å overkomme fortiden», som blir ledet av professor Hans Fredrik Dahl, bruker bevisst ikke begrepene «rettsoppgjøret» og «landssvik».

– Betegnelsen «landssvik» er en politisk konstruksjon laget av motstandsfolkene til bruk i propagandaa mot Nasjonal Samling. «Rettsoppgjør» gir assosiasjoner til rett og rettfærdighet. Men de juridiske argumentene for å gå rundt Grunnlovens forbud mot å gi lover tilbakevirkende kraft, var ikke gode nok. Oppgjøret bygger på åpenbare grunnlovsbrudd og krenkelser av rettsikkerheten.

– Et oppgjør måtte jo det være etter krigen. De ledende måtte få sin straff. Men det norske demokratiet ville klart seg mye bedre gjennom dette arbeidet dersom man hadde holdt seg til den eksisterende straffelov, sier Vaale.

– Hva ville det betydd i praksis?

– Man måtte avstått fra å straffe de passive NS-medlemmene, noe som ville gitt oss et langt mindre omfattende oppgjør. Dette ville i sin tur gjort de sosiale spenningene i etterkrigstidens Norge mindre. Dessuten ville ikke dødsstraffen blitt gjeninnført.

– Ville det vært mulig å hevde dine synspunkter i 1945?

– Nei. Motstandsbevegelsen hadde lykket i å skape en opinion som gjorde dette umulig. Politikere i eksil hadde lovet strenge straffer. De hadde drevet folks følelser opp i himmelen, sier Vaale.

– De må utryddes

I boken gir han en rekke eksempler på hvordan stemningen var i 1945. Litteraten Niels Chr. Brøgger skrev i et innlegg i Arbeiderbladet om dødsstraffen at «disse menneskeløse individer er verre enn rotter. De må bare utryddes, fort og greit. Dette har intet med hat eller hevn å gjøre, det er ganske enkelt en saneringsprosess». Høyres leder, stortingspresident C.J. Hambro, lå på Brøggers linje: «... det er en rensesaksakt, en hygienisk prosess som er helt nødvendig for samfunnets fortsatte eksistens og selvbevaring», sa han da Stortinget debatterte dødsstraffen i 1945. Stifter og leder av Kristelig Folkeparti, Nils Lavik, støttet dødsstraffen og sa: «Det ropar høgt frå Trandumskogen i desse dagar.» En lang rekke nordmenn ble henrettet i Trandumskogen under krigen.

Dagbladet, Arbeiderbladet og Friheten var de fremste organene for det som ble kalt «Isfronten», de som ville ha et strengt mulig oppgjør. Vaale skriver at Dagbladets standpunkt ville medført flere tusen henrettelser.

– Dagbladets holdning var i høy grad preget av redaktør Einar Skavlands holdning som venstreradikal, erklært antifascist. I andre aviser var det åpenbart noen som ville kompensere for at de ikke hadde vært aktive i motstandskampen. Men Dagbladet viste også sin liberale holdning ved å ta innlegg mot dødsstraffen, sier Vaale. Han har bare undersøkt holdningene i Oslo-avisene.

– En undersøkelse av regionavisene ville vist interessante sosiokulturelle forskjeller og regionale variasjoner. Det var for eksempel stor forskjell i oppslutningen om dødsstraffen mellom byene og landdistriktene. Det var i byene kravet om dødsstraff var sterkest.

Tause intellektuelle

Kirken var, ifølge Vaale, den første samfunnsinstitusjonen som samlet seg i en felles front for å hindre flere henrettelser, etter at flere kirke- og kristenledere hadde støttet dødsstraffen i 1945.

– De intellektuelle, som i hele mellomkrigstiden hadde advart mot nazismens undertrykkelse og bruk av dødsstraff, ble helt stille da samme straffemetode ble innført her hjemme. De kom først på banen igjen da det generelle meningskløvet hadde kjølnet. Men det var fle-

re framtrepende intellektuelle som støttet dødsstraffen så sent som i 1948, blant dem Arnulf Øverland og Sigrud Undset, sier Vaale.

Han viser også til at den offisielle begrunnelsen for å gjeninnføre henrettelser i norsk rettspleie – 69 år etter at vaneforbryteren Christoffer Nilsen Grindalen, kalt Svartebækken, ble halshogd i 1876, som den foreløpig siste – var frykten for at den tiltakende brutaliteten under krigen hadde skapt grobunn for selvtekt. Tilhengerne viste til Frankrike, der flere tusen mennesker ble lynsjet etter frigjøringen.

Hevnmotivet viktig

– Men det er flere ting som viser at også hevnmotivet var viktig. Det ene er det radikale fallet i oppslutningen om dødsstraffen på Stortinget etter hvert som tiden gikk. Det andre er de gradvis mildere straffene utover i oppgjøret. Hevnmotivet rammet de som ble dømt først, sier Vaale.

Et helt sentralt ledd i boken er saken mot Nasjonal Samlings kirke- og undervisningsminister, Sigvald Skancke. Han ble den siste som ble stilt foran eksekusjonspelotongen, så sent som i 1948.

– Skanckes sak er selve nøkkelen. Oppgjøret etter krigen ble mer omfattende i Norge enn ellers i Vest-Europa fordi vi var det eneste landet som fikk et dominerende høyrenasjonalt parti. Kampen i Norge ble først og fremst ført mot NS, ikke mot tyskerne. Og bekjempelsen av holdningskampanjene til NS ble selve nerven i motstanden. Det gjaldt å vinne kampen om skolen, ungdommen og kirken. Her var Skancke helt sentral. Dessuten var hans sak avgjørende for debatten om hvorvidt Norge fortsatt var i krig med Tyskland etter kapitulasjonen den 10. juni 1940, noe som var uhyre viktig for legitimeringen av hele oppgjøret. Ved å skyte Skancke ble det bekräftet at kampen mot NS hadde vært rett og at oppgjøret var legalt. Han måtte tas. Først etter at han var skutt, kunne man avskaffe dødsstraffen. Men faktum er at det er i Skanckes sak det tvilsomme med oppgjøret kommer klare fram.

Dødsstraff på ny?

– Tror du Sigvald Skancke blir stående i historien som den siste som ble henrettet av den norske stat?

– Det kan vi ikke si sikkert. Jeg tror alle de humanistiske vurderingene og de internasjonale avtalene som Norge har undertegnet, vil bli skjovet til side hvis vi rammes av et terrorangrep eller en ny krig. Dødsstraffen har en evig relevans. Når samfunnet rystes, og statsmakten utfordres, finnes det ikke noe mer effektivt middel til å gjenopprette tilliten til denne statsmakten enn dødsstraffen. Den er i sin natur en fordømmelse av det menneskelige, men samtidig er den høyst menneskelig fordi den er en del av vår grunnleggende psykologi, sier Lars-Erik Vaale.

FAKTA

Dødsstraffen

- Dødsstraff ble gjeninnført gjennom en provisorisk anordning, vedtatt av regjeringen i London 3. oktober 1941, for krigsforbrytelser gjennom en ny anordning 22. januar 1942. Anordningene ble stadfestet i lovs form av Stortinget 4. juli 1945.
- Påtalemyndighetene la ned påstand om dødsstraff i 139 saker. Det ble avsagt 72 dødsdommer.
- 37 personer, 25 nordmenn og 12 utenlandske statsborgere ble henrettet fram til 1948. Den første var Reidar Haaland fra Stavanger.

Henrettelsene

- Henrettelsene ble utført av en polititropp bestående av en befalingsmann og 10 menige, øvede skyttere som alle måtte være over 25 år.
- I den kongelige resolusjonen om fullbyrdelse av dødsstraff av 27. juli 1945, heter det: «Under fullbyrdelsen bindes domfelte til en pel eller vegg, og gis bind for øynene. Eksekusjonstroppen skyter med gevær eller karabin på en avstand på 5 meter. Befalingsmannen deler ut de ladde våpen, hvorav 2 skal være ladd med løspatron. Viser domfelte etter skytingen tegn til liv, gir befalingsmannen ham dødsskudd.»

Arbeidsplasser – galt utgangspunkt

Etterfølgende gir kanskje en forklaring, og innspill til videre diskusjon omkring arbeidsmarkedet. For jeg antar at de aller fleste må innrømme at vi lever av landets produksjon av varer, og ytelse av tjenester. IKKE administrasjon. Det er imidlertid det siste som oppleves, med en herskare av papirflyttere – som boltrer seg bak sine skrivebord – etter møter og atter møter. Deretter følger rapporter og mer papirarbeid. Eller taster trykk på PC'en. Slik sett er det altså ingen mangel på hverken kreativ virksomhet eller mosjon. Tvert imot. Men, er alt vettugt?

Sett i perspektiv har effektiv produksjon av livsnødvendigheter vært eventyrlig, med stadig mindre behov for arbeidsinnsats i tradisjonell forstand. Også i andre forhold er hardt og farefullt arbeid mer eller mindre en saga blott. Bra. MEN. Vi har altså i stedet i mange sammenhenger gått over til å administrere og kontrollere hverandre. Hvor lenge har folkningen tenkt at den molbovirksomheten skal fortsatte?

Den skisserte utviklingen er for såvidt logisk. Jeg tenker på Arbeiderpartiet og andre sosialister, som med sin politikk har tatt sikte på nettopp et slikt system. Det er imidlertid fullstendig galt å ensidig legge all skyld på tradisjonelle sosialister. «De andre» har for lenge siden be-

vist at de ikke er en tøddel bedre, og har nå overtatt den lenge omtalte Formynderstaten. Etter å ha lært seg knep for hvordan man skal manipulere fremmøtte velgere, er vi havnet i et virkelig uføre, der alle kan skylde på alle. Noe som også gjøres. Påstanden i overskriften står derfor fast fra min side. (Prosess-industrien er et godt eksempel der automatisering har innvirket på produksjon og arbeidsplasser).

Spesielt i vår tid – hvor rasjonalisering og automatisering er typisk for den høyteknologiske virkelighet – bør ordet «arbeidsløshet» bli erstattet med «arbeidsfrihet». Politikere og byråkrater vil riktig nok mislike slik tankegang, for det vil for dem bety tap av både posisjoner og makt. For oss andre vil hverdagen imidlertid bli en helt annen – dersom nødvendig systemforandring foretas. Formynderstaten – med sin klamme hånd – vil bli erstattet av virkelig frihet. Og nytenking er med andre ord helt vesentlig dersom fremmøte ved valg skal økes.

Mange års indoktrinering må derfor heretter bli møtt med bastant motstand. Fra også andre brysomme stabeiser.

Thorbjørn Andersen
Halden

Ingen tårer for Sharon

Dagbladet på nett

Onsdag 5. mai 2004

Israels statsminister Ariel Sharon tapte avstemningen om tilbaketrekningssplanen fra Gaza. 60 prosent av de medlemmene i Sharons parti Likud stemte, sa nei. Det er første gang en leder for Likud har lidd et nederlag i en slik «uravstemning». Men overraskende er det ikke, og ikke nødvendigvis veldig vanskelig for Sharon. Han fortsetter som statsminister, lover å «respekttere avstemningen», og Sharon har fått ryggdekning for å meisle ut et kompromiss som vil gjøre en håpløst utilstrekkelig tilbaketrekning enda mer håpløs.

Sharons tilbaketrekningssplan omfatter 17 av 21 bosettinger på Gazastripen, som for israelerne er lite mer enn en plag-som leir med 1,2 millioner farlige palestinere. Derfor har Gazas palestinere vært inngjerdet i mange år. Og Gaza har aldri vært et sentralt område for Israel. «Måtte havet sluke Gaza,» utbrøt en frustrert Yitzhak Rabin som forsvarsminister under den forrige intifadaen. Som statsminister beholdt Rabin bosettingene i Gaza, men først og fremst som forhandlingsbrikker i Oslo-prosessen. Flere av bosetterboligene i Gaza står da også i dag nærmest tomme. Gaza er et problem for Israel. Det er Vestbredden som er juvelen, for religiøse og nasjonalistiske israelere.

Sharons tilbaketrekningssplan sementerer visjonen om et israelsk Vestbredden. Derfor omfatter også Sharons tilbake-

trekningsplan bare noen små, og for Israel problematiske, bosettinger helt nord på Vestbredden. For øvrig vil Sharons nye grenselinje bety at Israel annekterer om lag 40 prosent av Vestbredden, beskyttet av nye murer og gjerder som nå skjærer igjennom palestinske byer, landsbyer og jordbruksområder. Vestbredden vil fortsatt kuttes opp i biter, muligheten for en sammenhengende palestinsk enhet vil blokkeres, og det verste av alt: Sharon har allerede fått USAs velsignelse for at annektering av okkupert land er greit. Ariel Sharon har fått fullmakt til permanent okkupasjon fra verdens eneste supermakt. I en slik sammenheng betyr tilbaketrekning eller ikke fra ei overbefolket Gazastripe lite, ut over at Sharon kan komme til å sette president George W. Bush i ei velfortjent klemme.

Klassekampen 5/12 2003:

Psykiatriens løgner

Tar man reseptblokk fra en psykiater, mister psykiateren sin eksistensberettigelse. Derfor kjemper de med nebb og klør når noen kritiserer pillepsykiatrien.

Lars Olle Engaas

I Klassekampen den 26. november har Jonas Hannestad en kronikk om schizofreni og medikamenter, som et svar på min kronikk den 13. november om «Pillekrigen i psykiatrien». Hannestad sprer i kronikken feilaktige myter om schizofreni og medikamenter, like lett som bonden sprer kumøkka si på jorden.

Samtidig forsøker han på en nedlatende måte å utilregnelighetserklære undertegnede ved å påstå at jeg har «lite kjennskap til både schizofreni og medikamentene, og antakelig lite erfaring med schizofrene pasienter og deres syn på schizofreni». Dette tilhører psykiatriens konvensjonelle herskertechnikker. Jeg kan berolige leserne med at mitt kjennskap til schizofreni strekker seg over like mange år som Hannestad har levd.

Ikke kronisk

Den første feilaktige myten til Hannestad er at schizofreni er en «kronisk» sykdom. Dette er en vrangforestilling de fleste ansatte lider av innen psykiatrien. Data fra hele verden viser oss en tommelfingerregel om at en tredjedel blir helt bra, en tredjedel blir mye bedre, og en tredjedel blir ikke særlig bedre.

Det har vært foretatt større meta-analyser av en rekke etterundersøkelser av mennesker med alvorlige psykiske helseproblemer som psykiatrien vanligvis diagnostiserer som schizofrenier. I 1985 undersøkte Warner 85 etterundersøkelser og studier fra årene 1919 og 1979, og en som heter Hegarty har analysert 320 etterundersøkelser. Begge er kommet til noenlunde samme resultat som denne tommelfingerregelen.

En meget interessant undersøkelse, som ble foretatt av psykiateren Courtney M. Harding i staten Vermont, viser at mennesker som har vært innlagt på psykiatriske sjuke-

hus i både tjue, tretti og førti år kan bli mye bedre eller helt bra etter et omfattende rehabiliteringsprogram. Schizofreni er ingen kronisk og livsvarig sykdom, som Hannestad innbiller oss, men psykiatrien skaper unødvendig mange livsvarige pasienter gjennom sin umenneskelige medikamentbehandling.

Bivirkninger

Når det gjelder bivirkninger kommer Hannestad med sjølmotsigende påstander i kronikken om de nyere medikamentene som «har langt færre bivirkninger» enn de gamle, samtidig som han i siste avsnitt skriver at «medikamentene som brukes har mange bivirkninger».

Det er utrolig at Hannestad kan få seg til å skrive at de nyere medikamentene har «langt færre bivirkninger» enn de eldre. Nå skrev jeg i min kronikk at dagens nevroleptika står på Statens legemiddelverks overvåkningsliste over farlige medikamenter. Spesielt nevnes Leponex og Zyprexa.

Leponex har ført til flere dødsfall, og det er så farlig at det må tas ukentlig blodprøve av pasienten i 18 uker, fordi hele immunforsvaret kan bryte sammen. Når det gjelder Zyprexa så kjenner undertegnede til pasienter som har lagt på seg 60 kilo i løpet av ett år. Kvinner har mista menstruasjonen, blitt sterkt inkontinent og fått kraftig skjeggvekst. Puls-redaksjonen i NRK fortalte oss nylig at 18 mennesker hadde mista livet av bivirkninger av antidepressive medikamenter. Dette er bare de synlige bivirkningene. Det syns som om de nyere medikamentene angriper stoffskiftet mer enn de eldre. For øvrig øker bivirkningene med økte doser, og psykiater Thomas Jackson, som anmeldte sin egen psykiatriske avdeling i Skien for livsfarlig ned-doping, hevder at i Norge bruker man altfor store doser nevroleptika.

Myter

Hannestad hevder at nevroleptika, eller antipsykotika som de av propagandamessige grunner kaller det, er viktig for at menneskene med disse lidelsene skal få et brukbart liv. Nå viser undersøkelser av bare en liten andel av pasientene har nytte av nevroleptika, og forskjellene i behandlingsresultatet mellom pasienter som behandles med disse medikamentene og de som behandles med små eller ingen doser, er minimal (Bental 1990).

Andre undersøkelser, blant annet av professor Jaakko Seikkula i Tromsø, viser at kanskje bare 20 prosent av alle som får nevroleptika har nytte av den ved at den reduserer tilbakefallene.

En annen myte er at man må diagnostisere skikkelig for å få den riktige behandling. Den meget kjente psykiateren Manfred Bleuler, sønn av Eugen Bleuler, som oppfant schizofrenibegrepet i 1911, viste gjennom sine undersøkelser at diagnostisering spiller liten rolle for lidelsens utfall. Den amerikanske

diagnosemanualen fra 1994 har 268 psykiatriske diagnoser, men det gir bare mer makt til psykiaterne, enn det gir hjelp til pasientene.

Sutteklut

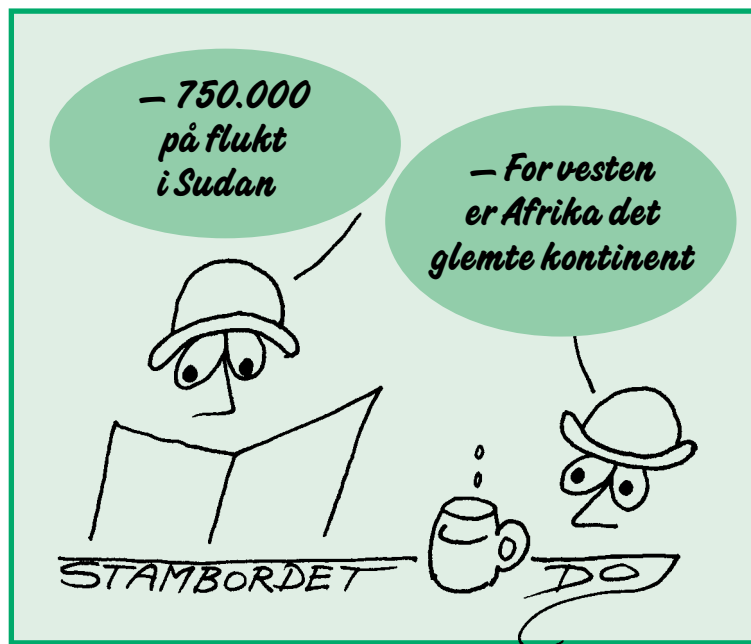
Hannestad klamrer seg i kronikken sin til reseptblokk og medikamentene som til en sutteklut. Tar man reseptblokk fra en psykiater, mister også psykiateren sin eksistensberettigelse i psykiatrien. Da reduseres de øyeblikkelig til tredjeklasses psyko-logger. Derfor kjemper de med nebb og klør når noen kritiserer pillepsykiatrien.

Imidlertid kommer den sterkeste kritikken ofte sjøl fra psykiatere og legehold. Psykiatirprofessor Thomas Szasz i USA sier at «Det skjer ikke overgrep i psykiatrien. Psykiatrien er overgrep». Psykiater Peter Breggin sier at «Psykiatrien er ingen profesjon. Den er en sammensvergelse». Denne lista kan gjøres lang etter hvert.

Sjølsagt er det ikke lett å være psykiater når deres praksis er basert på et fullstendig kvasivitenskapelig

grunnlag. Flere psykiatere skjønner dette etter hvert, og sjølmordshyp-pigheten blant psykiatere er større enn for mennesker med tilsvarende utdannelse i Norge. Det er merkelig at ikke psykiaterne skjønner at mennesker i livskrise ikke skal tvangsbehandles i nakne isolater med fastspenning, tvangsmedisinering og neddopes til zombier. Det er fullstendig ubegripelig at ikke mediene vier disse gjøkeredene mer oppmerksomhet. Mennesker i sorg og fortvilelse skal ikke tvangsmedisinering med pillene til Hannestad. Nei, de trenger mye heller omsorgsfulle bestemødre med varme hender og nestekjærlighet.

Hovedårsaken til den menneskefiendtlige behandlinga i psykiatrien skyldes menneskesynet vårt om at den sterke skal herske over den svake, og at den friske skal herske over den syke. Dette er nazisme i et nøtteskall, skriver filosofen Harald Ofstad, men enhver tid er blind for sin egen ondskap.

Samfunnsliv

Redaksjon og ekspedisjon
6150 ØRSTA

Abonnement i hele Norden
Kr. 500,- pr år
kr. 250,- pr halvår

Annonsepris kr. 4,- pr mm
1. side kr. 4,50 pr mm

Abonnement kan tegnes
ved poststedene eller
direkte i ekspedisjonen

Sats og trykk:
Møre-Nytt, Ørsta